

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky



Bakalářská práce

Trh s ropou a jeho vliv na ekonomiku Ruska

Korkunova Maria

© 2018 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Maria Korkunova

Provoz a ekonomika

Název práce

Trh s ropou a jeho vliv na ekonomiku Ruska

Název anglicky

The oil market and its influence on the Russias economy

Cíle práce

Hlavním cílem BP je analýza ekonomického a finančního mechanismu tvorby cen ropy na světovém trhu včetně vlivu na rozvoj jednotlivých zemí či ekonomických integrací. Mezi další cíle patří: zhodnocení vlivu světových cen ropy na ekonomiku Ruska, zkoumat a hodnotit hlavní trendy a směry vývoje ruského a světového trhu ropou, identifikovat hlavní faktory ovlivňující systém tvorby světových cen ropy.

Metodika

Metodický postup vychází z vymezení teoretických přístupů, určujících faktorů, vytvoření soustavy relevantních ukazatelů, volbě věrohodných a srovnatelných informačních databází jakož i výběru vhodných kvantitativních metod. Dále budou hledána metodická východiska pro snížení závislosti ruské ekonomiky na ropě.

Doporučený rozsah práce

45 – 55 s.

Klíčová slova

Ropa, Rusko, světové ceny, trh ropou, faktory

Doporučené zdroje informací

GERBER, J. *International economics*. Boston: Addison Wesley, 2008. ISBN 9780321415554.

KRUGMAN, P R. – OBSTFELD, M. – MELITZ, M J. *International economics : theory and policy*. Boston ; Harlow: Pearson Education, 2015. ISBN 978-1-292-01955-0.

OTTENS, D. – MARREWIJK, C V. – SCHUELLER, S. *International economics : theory, application, and policy*. Oxford ; New York: Oxford University Press, 2012. ISBN 978-0-19-956709-6.

www.mnr.gov.ru

Předběžný termín obhajoby

2017/18 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 23. 5. 2017

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 24. 5. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 15. 03. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci " Trh s ropou a jeho vliv na ekonomiku Ruska" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.3.2018 _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu prof. Ing. Miroslavu Svatošovi, CSc. za odborné rady a vedení při zpracování této bakalářské práce.

Trh s ropou a jeho vliv na ekonomiku Ruska

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá analýzou trhu s ropou. Hlavním cílem práce byla analýza vlivu světových cen ropy na státní rozpočet Ruska. Byla uvedena struktura státního rozpočtu a jeho změny za období 2010-2016. V první části práce jsou popsány zajištěnost světových zemí přírodními rezervami ropy, vybrané faktory ovlivňující systém tvorby světových cen ropy, jaké jsou výhody a nevýhody závislosti na trhu s ropou, export ropy z Ruska do zahraničí a do zemí SNS, tendence vyvoje cen na ropu atd.

V druhé – praktické části se práce zabývá charakteristikou největších ropných společností Ruska: «LUKOIL», «GAZPROM Neft», «TATNEFT», «ROSNEFT» a «SURGUTNEFTEGAS». A SWOT-analýza největší ropné společnosti Ruska je «ROSNEFT». Díky SWOT-analýze byly určeny silné a slabé stránky a příležitosti a hrozby.

Klíčová slova: Ropa, Rusko, světové ceny, trh ropy, faktory vlivu, export, rafinerie, spotřeba.

The oil market and its influence on the Russias economy

Abstract

The bachelor thesis deals with analysis of the oil market. The main objective of the thesis was to analyze the influence of world oil prices on the state budget of Russia. The structure of the state budget and its changes were presented for the period 2010-2016. In the first part of the thesis described the security of the world countries with natural oil reserves, selected factors influencing the system of creating world oil prices, advantages and disadvantages of dependence on the oil market, export of oil from Russia to foreign countries and CIS countries, .

In the second - practical part, the thesis deals with characteristics of Russia's largest oil companies: «LUKOIL», «GAZPROM Neft», «TATNEFT», «ROSNEFT» and «SURGUTNEFTEGAS». And the SWOT analysis of Russia's largest oil company is «ROSNEFT». SWOT analysis has identified strengths and weaknesses and opportunities and threats.

Keywords: Russia, the world prices, the oil market, factors of influence, export, rafineri, consumption.

Obsah

1. Úvod	10
2. Cíl práce a metodika	11
3. Stav a hlavní trendy rozvoje světového trhu s ropou.....	12
3.1. Zajištěnost světových zemí přírodními rezervami ropy.....	12
3.2. Světové zásoby ropy	14
4. OPEC	16
5. Faktory tvorby cen na světovém trhu ropy	18
5.1. Základní faktory	20
5.2.Faktory konjunkturálních a spekulativního charakteru.....	20
6. Výroba a spotřeby ropy	21
6.1. Výroba ropy	21
6.2.Spotřeba ropy	22
6.3.Používání různých zdrojů energie ve světě.....	24
6.4. Dopad cen ropy na světový trh.....	25
7. Rusko na světovém trhu ropy	27
7.1. Mechanismy vlivu světových cen ropy na vývoj hospodářství Ruska	27
7.2.Úloha Ruska na světovém trhu s ropou	33
7.3.Exportní ceny Ruska	35
8. Největší ruské ropné společnosti	36
8.1.LUKOIL.....	37
8.2.TATNEFT	39
8.3.GAZPROM NEFT	41
8.4.SURGUTNEFTEGAS	42
8.5.ROSNEFT	43
9. SWOT-analyza.....	47
10. Závěr.....	50
11. Seznam použitých zdrojů.....	51
12. Přílohy.....	54

Seznam obrázku

Obrázek 1: Státy OPEC. Export ropy. Barelů za den	17
Obrázek 2: Státa OPEC. Export ropy.	18
Obrázek 3: Používání různých zdrojů energie ve světě	25
Obrázek 4: Čím se zabývá «LUKOIL»	38
Obrázek 5: Struktura exportu ROSNEFT, mln. tun.....	45
Obrázek 6: Struktura zpracování ropy v Rusko, mln. tun	46

Seznam tabulek

Tabulka 1: Světové zásoby ropy.	15
Tabulka 2: Seznam států výroby ropy za rok 2016 podle BP.....	22
Tabulka 3 Spotřeba ropy na světě.....	24
Tabulka 4: Cena ropy za rok 2014.....	33
Tabulka 5: Vývoz ropy z Ruska na období 2004-2016, v milionech tun	35
Tabulka 6:Šest hlavních nalezišť	40
Tabulka 7: : Dynamika exportu ropy z Ruska	42
Tabulka 8: SWOT-analyza	47

Seznam grafů

Graf 1: Spotřeba ropy na světě	23
Graf 2: Struktura příjmů v roce 2010-2011	28
Graf 3: Struktura příjmů v roce 2013-2014, mlrd. rublů	29
Graf 4: Struktura příjmu v roce 2015-2016, mlrd. rublů	30
Graf 5: HDP Ruska v mld dolarech	31
Graf 6: Cena ropy za období 2000-2017	31
Graf 7: Cena ropy za rok 2014.....	32
Graf 8: Vývoz ropy z Ruska na období 2004-2016, v milionech tun.....	34
Graf 9: Průměrné exportní ceny ropy na období 2004-2016, dolar za barel	36
Graf 10: Struktura prodeje ropy, milion tun	38
Graf 11: Šest hlavních nalezišť	40
Graf 12: Dynamika exportu ropy z Ruska	42
Graf 13: Dynamika zpracování ropy, mln. tun	48

1. Úvod

V dnešním světě ropa zaujímá významné místo. Právě ropa je klíčovým zdrojem energie na trhu. Minerální suroviny stává se různých druhů a odrůd. Pomocí rafinací z ropy lze získat různé užitečné produkty, v důsledku čehož cena ropy je velmi nestabilní, který charakterizuje úroveň světového ekonomického vývoje. Významný praktický zájem ve všech zemích světa představuje vývoj světových energetických trhů, a proto se již téměř žádná země nezůstala, která by se netýkala světového obchodu s nimi. Ropa je důležitý energetický zdroj, ale zároveň je omezený. Samozřejmě za jeho kontrolu jde dlouholetý boj. Ropný průmysl má významný dopad na ekonomiku a politiku, a to jak v jednotlivých zemích, tak i na světovém trhu jako celek.

V současné době je trend vývoje na trhu s ropou pro rozvojové země je růst spotřeby surovin, v té době jak pro rozvinuté země je rychlé úspory, využívající alternativu k ekologičtějších zdrojům. Problém vývoje světového trhu s ropou bude aktuální i v budoucnu. Souvisí to s tím, že je těžké, dokonce nemožné, zcela pokrýt potřebu zdrojů energie s obnovitelných zdrojů energie.

Takové postavení v mezinárodním systému hospodaření Rusko má především díky jeho pozici ve světovém palivo-energetickém komplexu a na mezinárodních trzích. Rusko má významné zásoby ropy a je známo, že hlavními exportními produkty jsou ropa a plyn.

2. Cíl práce a metodika

Cíl práce

Cílem bakalářské práce je analýza vlivu světových cen ropy na státní rozpočet Ruska.

Mezi další cíle patří: zkoumat výrobu a spotřebu ropy u největších výrobců a spotřebitelů za období 2016-2018, hodnotit hlavní trendy a směry vývoje ruského a světového trhu s ropou, identifikovat vybrané faktory ovlivňující systém tvorby světových cen ropy, zkoumat vývoz ropy z Ruska do zahraničí a do zemí SNS za období 2004-2016. Zjistit jaké jsou výhody a nevýhody závislosti na trhu s ropou, atd.

Metodika

Práce je rozdělena na dvě části- teoretickou část a praktickou. V teoretické části, z ohledem na dostupnost dat, popisuje zajištěnost světových zemí přírodními rezervami ropy, co je to OPEC, jak se změnila spotřeba a export ropy u největších výrobců a spotřebitelů za období 2016-2018. Tyto údaje byly čerpány ze světových statistických úřadů a osobních znalostí.

Mechanismy vlivu světových cen ropy na vývoj hospodářství Ruska, kde je uvedena struktura státního rozpočtu za období 2010-2016. Závislost Ruska na světovém trhu ropy za období 2000-2016, kde jsou uvedeny HDP Ruska a průměrná cena ropy. Byly použity deskriptivní metody statistiky-průměr, index, rozpětí.

V praktické části jsou popsány největší společnosti v ropném průmyslu v Rusku. Tyto společnosti zahrnuje jsou «ROSNEFT», «GAZPROM NEFT», «SURGUTNEFTEGAS», «TATNEFT», «LUKOIL». Všechny tyto údaje byly zjištěny z internetových stránek největších společností a jiných dokumentů týkajících se hospodaření, které jsou dostupné veřejnosti přímo na oficiálních stránkách společností. Dále se práce zaměřuje na analýze SWOT pro společnost ROSNEFT. Díky analýze SWOT je možné určit silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby vedoucí společnosti v prodeji ropy.

3. Stav a hlavní trendy rozvoje světového trhu s ropou

3.1. Zajištěnost světových zemí přírodními rezervami ropy

Podmínkou pro realizaci rozsáhlých dlouhodobých investic do ropného průmyslu je za předpokladu příznivého výhledu poptávky po ropě na světovém trhu dostupnost relevantních geologických zásob ropy v určitém regionu a ve světě obecně.

Zhodnocení geologických zásob ropy ve vnitrozemí je vždy přibližné. Jeho přesnost závisí na mnoha faktorech a zejména na stupni geologického průzkumu území, rozsahu již provedené průzkumné práce, kritériích a postupech používaných při zpracování výsledků obdržených terénním výzkumem. Kromě toho často vychází z obecných ekonomických, politických a dokonce společenských faktorů, které nutí některé firmy a dokonce i země k tomu, aby publikovaly záměrně nadhodnocené nebo naopak podhodnocené informace o stavu jim dostupných přírodních surovin.

Rozsah potřebných geologických a průzkumných prací je určen především stále rostoucí poptávkou po ropě, dlouhodobou dynamikou cen ropy na světovém trhu, jakož samozřejmě i přítomností příslušných nalezišť a v posledním desetiletí – velmi rychlým vývojem nových a účinnějších technologií pro jejich zkoumání a následnou těžbu ropy.

Termín „prokázané zásoby“, který je používán v mezinárodních zdrojích, určuje pro všechny země s výjimkou SNS zjištěné geologické zásoby, které lze extrahovat z podloží za příslušných mezinárodních cen ropy a úrovně použité technologie, tj. za předpokladu, že jejich výrobní náklady jsou ekonomicky oprávněné. Jinak se oceňují zásoby v zemích SNS, kde se tzv. „prokázané zásoby“ zpravidla uvádí bez ohledu na jakékoliv ekonomické složky.

Dostupnost geologických rezerv některých minerálních látek včetně ropy je nejčastěji odhadována počtem let, během nichž mohou být tyto zásoby vyčerpány na již dosažené úrovni produkce. Nicméně je třeba poznamenat, že tento v zásadě velmi důležitý údaj není statický a jednou pro vždy určující dobu úplného vyčerpání přírodních zdrojů v dané zemi či ve světě obecně, ale dynamický, tj. charakterizující poměr skutečného geologického průzkumu území a nalezišť na jedné straně a odhadu tempa a objemů těžby nerostných surovin v budoucnu na straně druhé.

Výše uvedené faktory předurčují někdy významné rozdíly v hodnocení statistických ukazatelů o skutečných geologických zásobách ropy.

Je nesmírně důležité, že všeobecné světové prokázané geologické zásoby ropy v posledních třech desetiletích vykazují celkově konzistentní vzestupný trend, i když existují významné odchylky v jednotlivých zhodnoceních některých zemí.

Nejdůležitějším trendem v dynamice ropných zásob na konci 20. století je jejich růst především díky podrobné průzkumné práci na stávajících nalezištích. V důsledku toho se kvůli celkovému snížení jak počtu nových objevení velkých ropných ložisek, tak i průměrné hodnoty zásob na nich významně zvyšuje celkové množství ropy na již známých a přilehlých k nim ropných polích. A to i přes to, že použití moderních geofyzikálních zařízení ve spojení s počítačovým modelováním geologických oblastí stojí mnohem levněji než tradiční průzkumné vrty a přitom dává větší komerční efekt. Současně s využitím nových technologií přední světové ropné společnosti tak stále více pronikají do vzdálených a nerozvinutých oblastí, které předtím nebyly prozkoumány, protože jejich rozvoj byl považován za ekonomicky nevýhodný.

Odhaduje se, že více než 3/4 prokázaných světových zásob ropy jsou dnes soustředěny v zemích-členech OPEC, a téměř 9/10 – ve státech, které patří k rozvojovým zemím, i když některé z nich, jako je Saúdská Arábie, Kuvajt, Spojené arabské emiráty, podle výše národního důchodu na jednoho obyvatele překonávají i industrializované země, a to právě díky příjmům z ropy.

Co se týče dlouhodobých vyhlídek pro rozvoj světového ropného průmyslu v souvislosti s jeho zásobením přírodními rezervami, existují různé názory. Mimo jiné se vyskytují i radikální předpoklady, že již v první třetině 21. století ztratí značnou část svých pozic a obecně budeme moci mluvit o století zemního plynu a uhlí. Prokázané světové geologické rezervy a prognózované zásoby plynu skutečně překračují potenciál ropných zdrojů. Nicméně specifika využití zejména uhlí z hlediska ekologických problémů výrazně zužuje rozsah jeho uplatnění. Dnes převládá názor, že ještě po mnoho desetiletí právě ropa bude i nadále hrát vedoucí roli jako nejvíce vhodný a vysoce efektivní nosič energie. Doba trvání ropného století může být odhadnuta nejen na základě analýzy současného stavu již spolehlivě prokázaných geologických zásob, ale také do značné míry založena na předpokládaných, ale dosud nenalezených zdrojích, ovšem s přihlédnutím k rychle se rozvíjejícím novým metodám hledání, průzkumu a úrovni extrakce ropy ze země.

Současně je však ropa, jak je dobře známo, neobnovitelným zdrojem, jehož zásoby, i když až v poměrně daleké budoucnosti, budou dříve či později stejně vyčerpány. Klíčovou otázkou v této souvislosti je, jak identifikovat konkrétní bod v čase, kdy absolutní snížení zásoby přírodních zdrojů ropy vážně ovlivní její dostupnost na světovém trhu a schopnost odpovídat poptávce. Podle některých teorií by objem světové produkce ropy mohl vzrůst až na maximum již v příštím desetiletí, i když existují tvrzení, že vrchol světové produkce ropy buď již uplynul, nebo může nastat v nejbližší budoucnosti.

Světová produkce ropy dosáhne svého vrcholu nejdříve za několik desetiletí. Na druhou stranu v jedné prognóze World Energy Outlook Mezinárodní energetické agentury se mluví o tom, že jen existující zásoby ropy na současné úrovni spotřeby nám stačí přinejmenším do roku 2025. Ale už v roce 2017 v poslední prognóze World Energy Outlook se mluví o tom, že produkce ropy nedosáhla svého vrcholu, vše díky novým technologiím těžby ropy. Ačkoli spotřeby obnovitelných zdrojů bude růst s každým rokem, aby nahradit ropu.¹

Můžeme tudíž usoudit, že problém vyčerpání světových geologických zásob ropy není v dohledné době kritický kvůli očekávanému objevení nových nalezišť a využití vymožeností vědeckého a technologického pokroku, které by nejen zvýšily poměr vytěžené ropy z ložisek, ale i umožnily komerčně úspěšnou těžbu ropy v odlehlých a špatně dostupných oblastech.

Ve světové praxi se ropné zdroje kontinentálního šelfu staly základem růstu produkce ropy. V současné době podíl ropy těžené na kontinentálním šelfu tvoří více než 35% světové produkce a stále roste. Kromě toho již probíhají práce na hledání ropy v Antarktidě a na antarktickém šelfu. Podle odhadů amerického ministerstva energetiky činí zásoby ropných nalezišť jen na šelfu Rossova a Weddellova moří asi 50 miliard barelů, tj. neustupují známým ropným polím Aljašky. Podle předběžných odhadů amerických odborníků zkušební produkce ropy v Antarktidě může začít nejpozději v roce 2050, tento druh geologického průzkumu však vyžaduje obrovské investice, navíc vzhledem k špatné přístupnosti a složité následné přepravě z nově objevených ložisek související pracovní náklady mají tendenci rychle růst, což následně ovlivní výrobní cenu.

¹ <http://www.iea.org/weo2017/#section-2-1>

3.2. Světové zásoby ropy

K 1. lednu 2017 téměř 80% prokázaných zásob ropy je rozděleno mezi 8 států, z nichž 6 jsou součástí OPEC a pouze dva (Kanada a Rusko) nejsou členy OPEC. Světovým lídrem, co se týče prokázaných zásob, je Venezuela (především kvůli těžké ropě). Pokud budeme brát v úvahu pouze lehkou ropu, pak budou v popředí bezpochyby země Středního východu. Společně tvoří 47,3% prokázaných zásob ropy.

Tabulka 1: Světové zásoby ropy.

Stát	Zásoby ropy	% světových rezerv
Venezuela *	300,9	17,6
Saúdská Arábie	266,5	15,6
Kanada **	171,5	10,0
Írán	158,4	9,3
Irák	153,0	9,0
Ruská federace	109,5	6,4
Kuvajt	101,5	5,9
Spojené arabské emiráty	97,8	5,7
Libye	48,4	2,8
USA	48,0	2,8
Nigérie	37,1	2,2
Kazachstán	30,0	1,8
Čína	25,7	1,5
Kataru	25,2	1,5
Brazílie	12,6	0,7
Všechny ostatní	120,7	7,1

* Včetně 222,3 miliardy barelů těžké ropy pásu řeky Orinoco

** včetně 165,3 miliardy barelů ropy kanadských ropných písků

Zdroj: BP Statistical Review of World Energy 2017, vlastní zpracování

Je třeba poznamenat, že prokázané rezervy přijaté v mezinárodní klasifikaci neodráží celkové ropné rezervy, které lze vytěžit v dlouhodobé perspektivě. Prokázané ropné zásoby

jsou odhadovaným množstvím ropy, které dle geologických a technických údajů s přihlédnutím k existujícím technologiím a současné ekonomické situaci může být získáno v blízké budoucnosti z již známých ložisek. Jedná se o pouhou část existující surovinové rezervy.²

4. OPEC

The Organization of the Petroleum Exporting Countries (OPEC)

*«OPEC je stálou mezivládní organizací. Byla založena pěti státy (**Írán, Irák, Kuvajt, Saúdská Arábie a Venezuela**) v září 1960 během konference v Bagdádu. V současné době mezi členy organizace patří **12 států**. Kromě již zmíněných se připojil **Katar** (v roce 1961), **Libye** (v roce 1962), **Spojené arabské emiráty** (v roce 1967), **Alžírsko** (v roce 1969), **Nigérie** (v roce 1971), **Ekvádor** (v roce 1973) a **Angola** (v roce 2007). Kromě toho po určitou dobu tato organizace zahrnovala Indonésii (od roku 1962 do roku 2009) a Gabon (od roku 1975 do roku 1994).*

*Sídlo štábu OPEC bylo během prvních pěti let umístěno v **Ženevě** (Švýcarsko) a od 1. září 1965 se přestěhovalo do Vídně (Rakousko), kde se nachází i v současné době.*

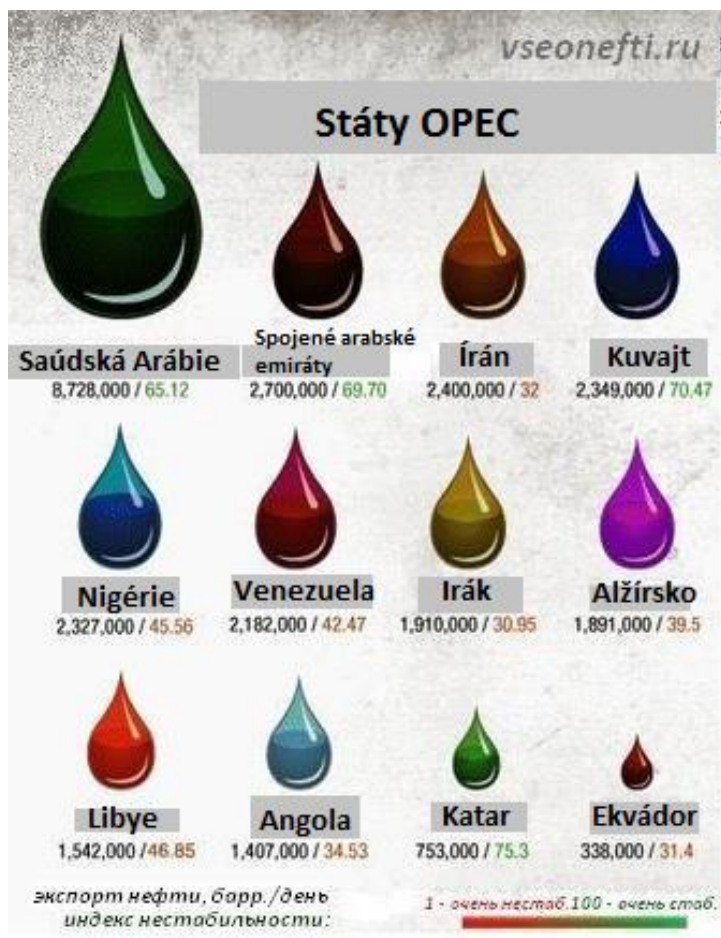
*Cílem OPEC je koordinace a unifikace ropné politiky členských států za účelem **zajištění spravedlivých a stabilních cen ropy na světovém trhu**, efektivní, ekonomicky podložené a pravidelné dodávky ropy státům-spotřebitelům a nakonec poskytnutí investorům, kteří vložili svůj kapitál do rozvoje ropného průmyslu, spravedlivé návratnosti investic.*

Sdružení exportérů ropy v OPEC dovolilo členským státům formovat společnou politiku v boji proti vytvořenému kartelem monopolu a postupně se na mezinárodní scéně počátečná skepse vůči organizaci proměnila na vážný vztah. Společně s rostoucí autoritou vzrostl i počet členských států.»³

² BP Statistical Review of World Energy 2017

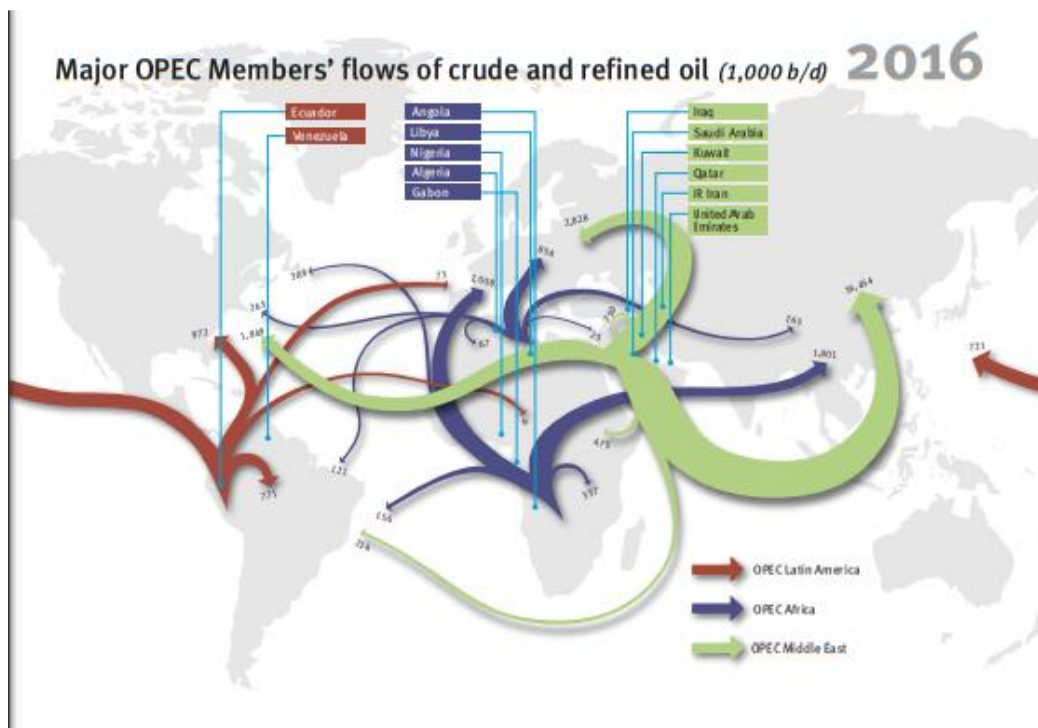
³ <http://vseonefti.ru/upstream/opec.html>

Obrázek 1: Státy OPEC. Export ropy. Barelů za den



Zdroj: <http://vseonefti.ru/upstream/opeac.html>

Obrázek 2: Státa OPEC. Export ropy.



Zdroj: http://www.opec.org/opec_web/static_files_project/media/downloads/publications/ASB2017_13062017.pdf, s. 147

5. Faktory tvorby cen na světovém trhu ropy

V podmínkách tržní ekonomiky model stanovení cen jako v oblasti zahraničního obchodu, tak i na domácím trhu má celé řady různých faktorů. Podle povahy a rozsahu těchto faktorů mohou být rozděleny do 5 skupin:

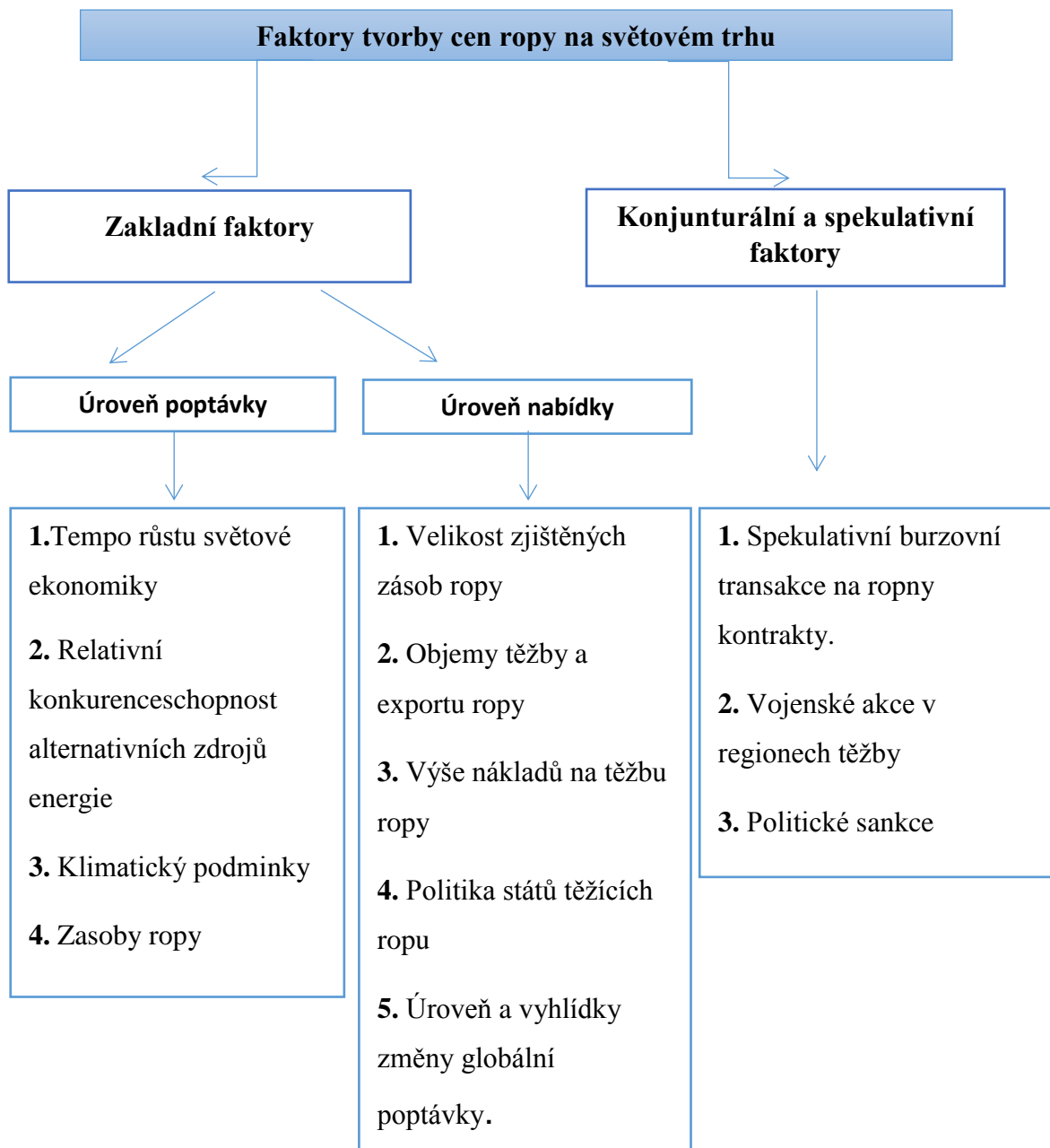
1) celkové hospodářské - platné bez ohledu na druh výrobků a konkrétních podmínek jeho výroby a / nebo jeho realizace (cyklus hospodářské činnosti, míra inflace, stav agregátní poptávky a nabídky v ekonomice)

2) ekonomické - definované jsou podmínkami výroby a prodeje těchto produktů (náklady, daně a jiné poplatky, dostupnost náhradních produktů, kvality a vlastností spotřebního výrobku);

3) specifické – mají vliv pouze na některé zboží a služby (sezónnost, úplnost, záruční podmínky, provozní náklady);

4) speciální - souvisí s působením konkrétních ekonomických nástrojů (vládní regulace ekonomiky, měnový kurz);

5) neekonomické - politické, vojenské.



Při analýze konkrétního zboží cenové faktory musí být seřazeny podle stupně jejich vlivu. Při tomto jsou vymezeny základní faktory, které přímo ovlivňují cenu zboží, a náhodné faktory, které nepřímo ovlivňují cenu zboží, ale může výrazně upravit cenu jak ve směru zvýšení, tak k i snížení (například přírodní katastrofy, vojenské akce a jiné okolnosti vyšší moci). Nejdůležitější faktory tvorby cen na trhu s ropou jsou uvedeny na obrázku.

5.1. Základní faktory

Základními faktory, které určují ceny na světovém trhu s ropou, jsou faktory, které tvoří poptávku a nabídku tohoto zboží. Podle klasické teorie tvorby cen má rozhodující význam rovnováha mezi poptávkou a nabídkou, ve které je pozorována jejich rovnováha. Ceny rostou, pokud poptávka roste rychleji než nabídka a naopak. V ropném průmyslu poptávka a nabídka mají různé vliv na cenovou dynamiku. V krátkodobém výhledu ceny jsou více závislé na změnách poptávky, a v dlouhodobém- na změnách nabídky. To je způsobeno tím, při vyčerpání nebo nedostatku komerčních nebo strategických zásob ropy se začíná rychlý nárůst produkce (rozvoj nových ložisek, intenzifikace produkce) je obtížné jak technicky, tak i ekonomicky. Proto v krátkodobém horizontu růst neuspokojené poptávky, která je určena především tempem globálního ekonomického růstu, vede ke zvyšování cen. V dlouhodobém výhledu je naopak dynamika cen určována takovými faktory, jako je zvýšení/snížení ropných nalezišť, vznik nových technologií a změny v nákladech na těžbu ropy.

5.2. Faktory konjunkturálních a spekulativního charakteru

Faktory konjunkturálního a spekulativního charakteru taky mají vliv na poměr nabídky/poptávky a dynamiku cen. K nim patří jsou burzovní spekulace, vojenské akce v těžebních oblastech, politické sankce a jiné vyšší moci.

Všichni výše uvedené faktory tvorby cen jsou vzájemně závislé. Například, růst nabídky relativně levné ropy vede ke nárůstu jejího použití, a rostoucí poptávka vede k zařazení do obratu nových ložisek. Vysoké ceny ropy na jedné straně snižují poptávku na ropu a stimuluje hledat jiné substituty pro nahrazení ropy alternativními druhy paliv, ale na druhé straně vedou ke zvýšení těžby ropy v oblastech s relativně nízkými náklady na její

těžbu. Toto snížení poptávky a zvýšení nabídky vytváří předpoklad pro snižování ceny na trhu s ropou. Při nízkých cen ropy, naopak, dochází k nárůstu poptávky a k poklesu nabídky (díky snížení těžby ropy a snížení investic v regionech s vyššími náklady na těžbu), což vede ke zvýšení cen ropy.

6. Výroba ropy a spotřeba ropy

6.1. Vyroba ropy

V podmínkách rostoucí poptávky po ropě na světovém trhu je geografie její produkce ve světě primárně určena skutečným výskytem, rozsahem a kvalitou ropných nalezišť v daných regionech, ale také stávající těžební výkonností a potřebnou pro přepravu ropy infrastrukturou.

Celková kapacita těžebního průmyslu v hlavních zemích produkujících ropu již po mnoho let značně překročuje poptávku. Zá účelem udržení cen ropy v období převisu nabídky nad poptávkou na světovém trhu přední světoví výrobci, a především členové organizace OPEC, nastavují omezující kvóty na těžbu ropy. Kromě toho v některých zemích (zejména v USA) probíhá konzervace již existující vrtů. Důvodem mohou být nejen extrémně vysoké náklady na jejich exploataci v daném okamžiku, ale i touha zachovat přírodní zdroje a import za nižší ceny.

Největším světovým producentem ropy je Saúdská Arábie-585,7 milion tun za rok, přičemž je třeba poznamenat, že objem výroby v této zemi se rok od roku výrazně liší v důsledku zaujímání role „uzavíracího ventilu“ při regulaci cen ropy omezením její produkce v zemi. Na druhém místě se nachází Rusko, které produkuje 554,3 milion tun za rok , po něm následují USA a Irák.⁴

⁴<https://www.bp.com/content/dam/bp/en/corporate/pdf/energy-economics/statistical-review-2017/bp-statistical-review-of-world-energy-2017-full-report.pdf>, s.16-17

Tabulka 2: Seznam států výroby ropy za rok 2016 podle BP.

N ^o	Stát	Milion tun / rok	V %
1	Saúdská Arábie	585,7	13,4
2	Ruská federace	554,3	12,6
3	USA	543,0	12,4
4	Irák	218,9	5
5	Kanada	218,2	5
6	Írán	216,4	4,9
7	CNR	199,7	4,6
8	Spojené arabské emiráty	182,4	4,2
9	Kuvajt	152,7	3,5
10	Brazílie	136,7	3,1

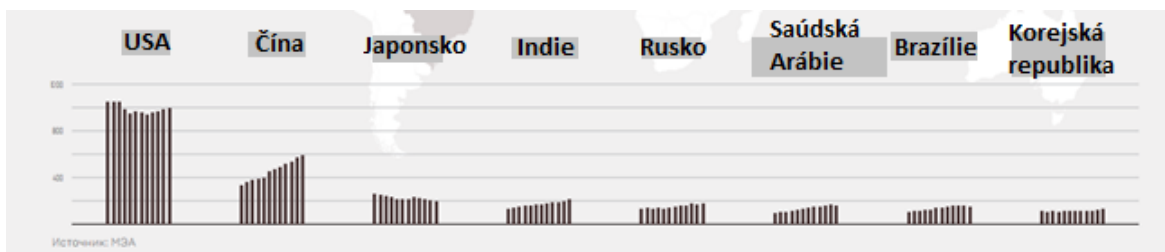
Zdroj: <https://www.bp.com/content/dam/bp/en/corporate/pdf/energy-economics/statistical-review-2017/bp-statistical-review-of-world-energy-2017-full-report.pdf>, s.16, vlastní zpracování

6.2. Spotřeba ropy

V roce 2016 se denní spotřeba ropy na světě zvýšila o 1,7%. Ve vyspělých zemích spotřeba vzrostla o 1%, přičemž největší nárůst poptávky lze sledovat v Evropě. V rozvojových zemích poptávka vzrostla o 2,4% kvůli rostoucímu asijskému trhu. V roce 2016 se zároveň posunuly i vedoucí pozice ve spotřebě ropy: Indie odsunula Japonsko a obsadila třetí místo.⁵

⁵ <http://ac.gov.ru/files/publication/a/13691.pdf>, s. 16

Graf 1: Spotřeba ropy na světě



Zdroj: <http://ac.gov.ru/files/publication/a/13691.pdf>, s. 16

Tabulka č. 3 znázorňuje změny v poptávce po ropě od roku 2016 do roku 2018.

V Africe tak spotřeba ropy v roce 2016 sčítala 4,3 milionu barelů denně, v roce 2018 činí již 4,4 milionu barelů denně, což je o 0,1% více.

V Americe spotřeba ropy za rok 2016 tvořila 31,3 milionů barelů denně, v roce 2017 se toto číslo zvýšilo o 0,1% a v roce 2018 spotřeba ropy vzrostla o 0,3%.

V asijských zemích od roku 2016 do roku 2017 spotřeba ropy vzrostla o 1%. K roku 2018 se spotřeba zvýšila o další 0,3%.

V zemích Evropy se spotřeba ropy v letech 2016 až 2018 zvýšila o 0,4%.

V zemích bývalého Sovětského svazu spotřeba ropy vzrostla o 0,2%.

V zemích Středního východu se spotřeba ropy zvýšila též o 0,2%. Na základě této tabulky lze usuzovat, že spotřeba ropy roste každoročně.

Tabulka 3 Spotřeba ropy na světě

Global Oil Demand (2016-2018)															
(million barrels per day)*															
	1Q16	2Q16	3Q16	4Q16	2016	1Q17	2Q17	3Q17	4Q17	2017	1Q18	2Q18	3Q18	4Q18	2018
Africa	4.3	4.3	4.2	4.3	4.3	4.4	4.3	4.2	4.3	4.3	4.5	4.4	4.3	4.4	4.4
Americas	31.1	31.1	31.7	31.4	31.3	30.9	31.5	31.7	31.6	31.4	31.0	31.6	31.9	32.0	31.7
Asia/Pacific	33.4	32.8	32.2	33.3	32.9	34.2	33.9	33.3	34.4	33.9	34.9	34.4	33.9	35.3	34.7
Europe	14.3	14.7	15.2	14.9	14.8	14.7	15.0	15.5	15.1	15.1	14.7	15.1	15.5	15.4	15.2
FSU	4.5	4.5	4.9	4.9	4.7	4.6	4.7	5.0	4.9	4.8	4.6	4.8	5.1	4.9	4.9
Middle East	7.9	8.4	8.7	8.1	8.3	7.9	8.5	8.7	7.9	8.3	8.1	8.6	8.9	8.3	8.5
World	95.4	95.7	96.9	96.9	96.2	96.6	98.0	98.4	98.2	97.8	97.8	98.9	99.7	100.4	99.2
Annual Chg (%)	2.0	1.3	0.7	1.3	1.3	1.3	2.4	1.6	1.3	1.6	1.2	1.0	1.3	2.2	1.4
Annual Chg (mb/d)	1.8	1.2	0.7	1.2	1.2	1.2	2.3	1.6	1.3	1.6	1.2	0.9	1.2	2.2	1.4
Changes from last OMR (mb/d)	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.1	0.0	0.3	0.1

* Including biofuels

Zdroj: <https://www.iea.org/media/omrreports/fullissues/2017-11-14.pdf>, s. 4

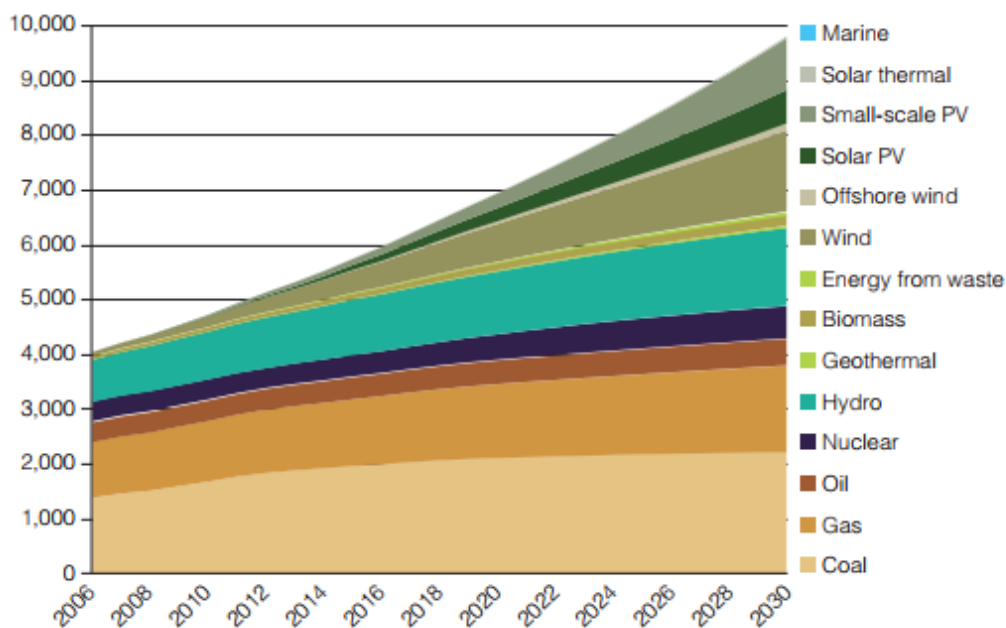
6.3. Používání různých zdrojů energie ve světě

I přestože spotřeba ropy v absolutním vyjádření stále roste, intenzita její spotřeby má stabilní klesající tendenci, což je důsledkem aktivního zavedení energeticky úsporných technologií a využívání alternativních zdrojů energie.

Jak je patrné z obrázku 3, podíl ropy na světovém trhu postupně roste, rychle se ale zvyšuje i podíl zemního plynu, jaderné energie a energie z obnovitelných zdrojů.⁶

⁶ https://www.worldenergy.org/wp-content/uploads/2013/09/WEC_J1143_CostofTECHNOLOGIES_021013_WEB_Final.pdf #page=11

Obrázek 3: Používání různých zdrojů energie ve světě



Zdroj: https://www.worldenergy.org/wp-content/uploads/2013/09/WEC_J1143_CostofTECHNOLOGIES_021013_WEB_Final.pdf
#page=1, s. 10

6.4. Dopad cen ropy na světový trh

Surová ropa jako taková se v hospodářských činnostech nepoužívá a po přepravě se zpracovává v ropných rafinériích. Tyto objekty jsou po celém světě rozmístěny mnohem víc rovnoměrně než samotné zásoby. Mezi hlavní trendy v tomto odvětví patří snížení celkového počtu rafinérií jako následek zvýšení kapacit a objemů zpracované ropy.⁷ Přestože celkový podíl paliv z hlediska měrné tíhy je na světovém obchodu jen kolem 10%, jeho dopad na světovou ekonomiku je nepochybný.

Pro obchod s ropou postupně vznikl světový trh - obrovský mechanismus, ve kterém se otáčí enormní množství peněz. Tak jako každý mechanismus se také postupně vyvíjel: byly zavedeny dva principy stanovování cen: kartelový a akciový.

V době kartelového mechanismu se lobbvalo především za zájmy dodavatelů ropy –

⁷ ROSSTAT, <http://ac.gov.ru/files/publication/a/13691.pdf>, s. 24-25

zpočátku světového ropného kartelu, pak členů OPEC. Později ho nahradila burza. Před rokem 2000 byla dodržována parita zájmů spotřebitelů a vývozců, zanedlouho však začalo převládat insider obchodování s futures, což vedlo k prudkému nárůstu spekulativních transakcí doprovázených výraznými cenovými výkyvy.

Tak nebo onak, hlavní příjmy z prodeje ropy míří do států-exportérů, což ovšem ovlivňuje stupeň jejich sociálně-ekonomického rozvoje. Nejvýznamnější pozice v těchto příjmech zauímají jak země OPEC, tak i nezávislí vývozci, z nichž nelze zmínit o Rusku, Norsku a Mexiku. Nejvyšší příjmy samozřejmě získávají státy-členové OPEC, ale i mezi nimi existuje výrazná diference, i když poměr jejich vývozu k celkovému exportu je přibližně stejný.

Podle úrovně HDP mezi bohaté země lze zařadit pouze Katar, Kuvajt, SAE a Saúdskou Arábii. Jedná se o země s pokročilou politickou strukturou a rozvinutými mechanismy pro rozdělování výhod. Ostatní státy lze řadit pouze mezi chudé země, v případě Nigérie dokonce mezi nejchudší, což je způsobeno politickou nestabilitou, vysokou mírou korupce a nedostatkem vnitřní motivace k rozvoji.

Z nezávislých vývozců ropy dosáhlo pokroku zejména Norsko. Tento stát zauímá první místa ve světových hodnoceních HDP i HDI, což není zdaleka překvapivé. Většina výdělku z vývozu ropy míří do státního penzijního fondu Norska, nazývaného také Fond budoucích generací. Peníze z tohoto fondu jsou pak výhodně investovány nebo se vkládají do významných státních projektů.

V Mexiku i přes stálý nárůst produkce ropy nedošlo k výraznému zlepšení kvality života obyvatelstva.

*"Ruská ekonomika je ve větší míře závislá na ceně plynu a ropných produktů, proto pro Rusko nižší ceny vyvolávají problémy s rozpočtem. Plyn a ropa činí 2/3 ruského exportu, což tvoří více než polovinu tržeb. Rozpočet na rok 2014 byl připraven s přihlédnutím k ceně 114 dolarů, takže bude muset být přepočítán, přičemž budou zasaženy jiné výdaje. Podle analytiků snížení ceny za barel pouze o 1 dolar vede k poklesu výnosů v rozpočtu země o 1,4 miliardy dolarů."*⁸

⁸ Pogoreletsky A.I., Předpověď poklesu cen ropy v letech 2014 a 2015: příčiny a důsledky. Elektronický věstník blogu finančníka, <http://finansiko.ru>

Povaha cen ropy je spekulativní, tendence ke snížení cen tudíž neumožňuje vytvářet spolehlivé prognózy. Globální investoři se neopovažují hodnotit dynamiku kotací, nicméně se ekonomové a účastníci trhu stále snaží vysvětlit rychlý pokles cen ropy. Zvažuje se několik důvodů včetně tzv. konspiračních teorií.

Pokles světových cen ropy mohl být způsoben objektivními faktory. Pokles je ovlivněn následujícími ukazateli:

- růst těžby a vývozu ropných produktů v Libyi (částečné obnovení ropného a plynového sektoru v Libyi);
- růst zásob ropných produktů ve Spojených státech;
- pokles růstu populace v Číně

Slabá poptávka po surovinách vyvíjí tlak na společnost Brent ze strany Evropské unie (kvůli zhoršující se ekonomice).

"V současné době se zvýšil počet „horkých bodů“, ale cena ropy klesá. Někteří odborníci proto naznačují, že tento pokles má umělé příčiny. Jsou takové."⁹

7. Rusko na světovém trhu ropy

7.1. Mechanismy vlivu světových cen ropy na vývoj hospodářství Ruska

Rusko vlastní jednu z největších zásob surovin na světě. Současně na celkovém objemu vývozu má mimořádně vysoký podíl těžební průmysl a vývoz surovin s nízkým stupněm zpracování. Právě to způsobuje velmi vysokou závislost příjmů a rozpočtu na současných cenách surovin na světových trzích. Podíl příjmů z ropy a zemního plynu tak na celkových příjmech federálního rozpočtu činil 46,1% v roce 2010 a 49,6% v roce 2011.¹⁰

⁹ V. Gaidarov, D. Butrin. Tam byla ropa. Komerční noviny [elektronický zdroj]. Komersant.ru

¹⁰ <http://datamarts.roskazna.ru/razdely/dohody/neftegazovye-i-neneftegazovye-dohody/?paramPeriod=2015>

Graf 2: Struktura příjmů v roce 2010-2011

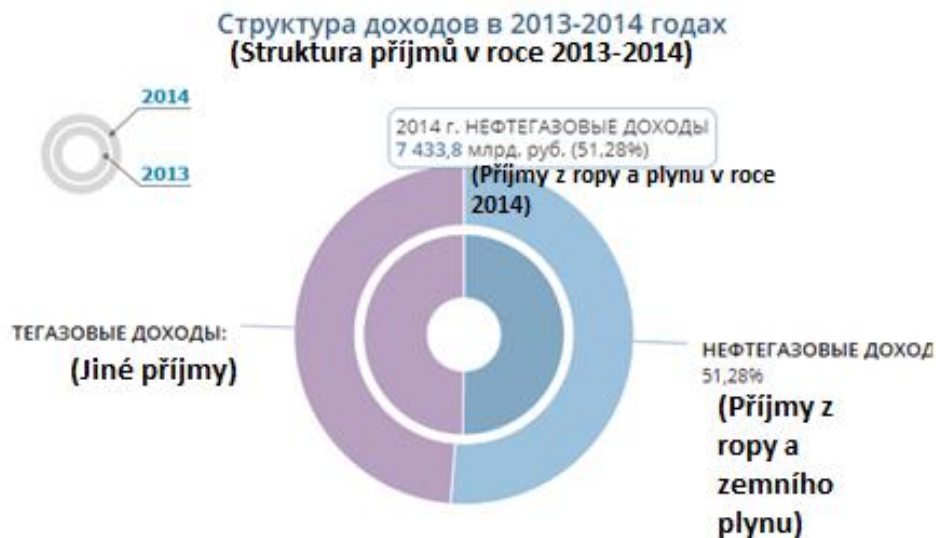


Zdroj: <http://datamarts.roskazna.ru/razdely/dohody/neftegazovye-i-neftegazovye-dohody/?paramPeriod=2015>

V roce 2014 se podíl příjmů z ropy a zemního plynu na federálním rozpočtu Ruské federace téměř rovnal podílu příjmů jiných než ropných a plynárenských. Podíl výnosů z ropy a zemního plynu tak na celkových příjmech federálního rozpočtu Ruské federace činil 46,1% a podíl výnosů jiných než ropných a plynárenských – 49,6%.¹¹

¹¹ <http://datamarts.roskazna.ru/razdely/dohody/neftegazovye-i-neftegazovye-dohody/?paramPeriod=2015>

Graf 3: Struktura příjmů v roce 2013-2014, mlrd. rublů



Zdroj: <http://datamarts.roskazna.ru/razdely/dohody/neftegazovye-i-neneftegazovye-dohody/?paramPeriod=2015>

Již v roce 2016 podíl příjmů z ropy a zemního plynu na federálním rozpočtu Ruské federace tvořil 36%, i když ještě v roce 2015 činil 43%. Tyto změny nejsou způsobeny skutečností, že Rusko začalo dodávat méně ropy, dodávky se dokonce naopak zvýšily. Jsou spojeny s prudkým poklesem ceny ropy.¹²

¹² <http://datamarts.roskazna.ru/razdely/dohody/neftegazovye-i-neneftegazovye-dohody/?paramPeriod=2015>

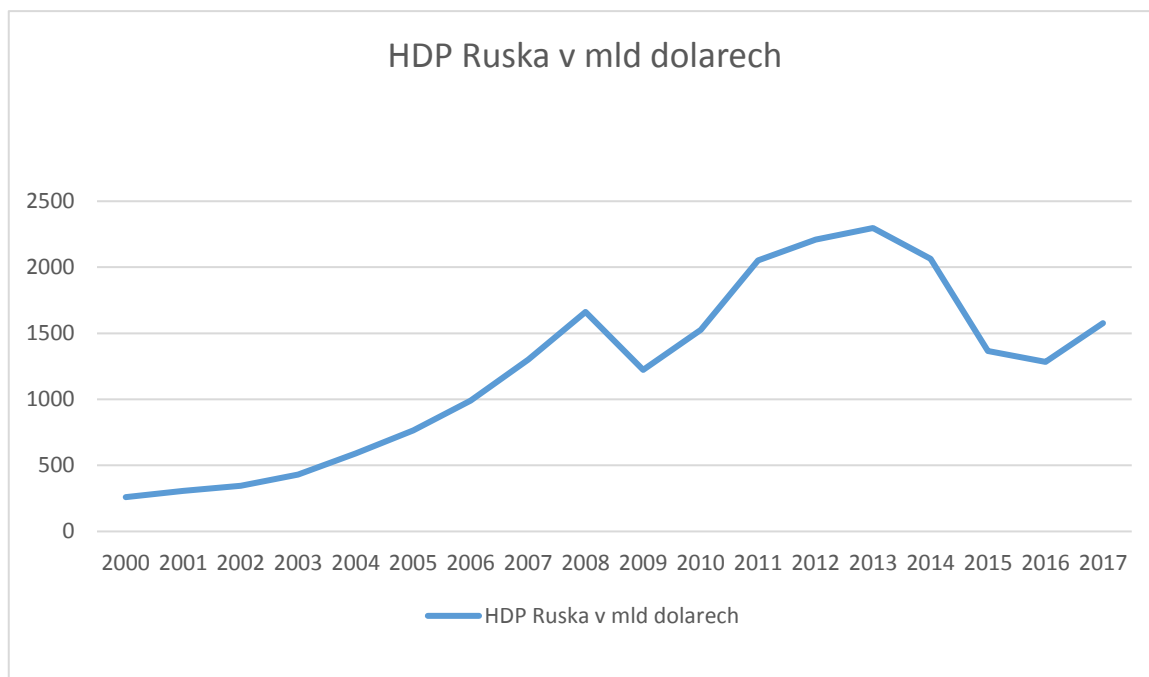
Graf 4: Struktura příjmu v roce 2015-2016, mlrd. rublů



Zdroj: <http://datamarts.roskazna.ru/razdely/dohody/neftegazovye-i-neftegazovye-dohody/?paramPeriod=2015>

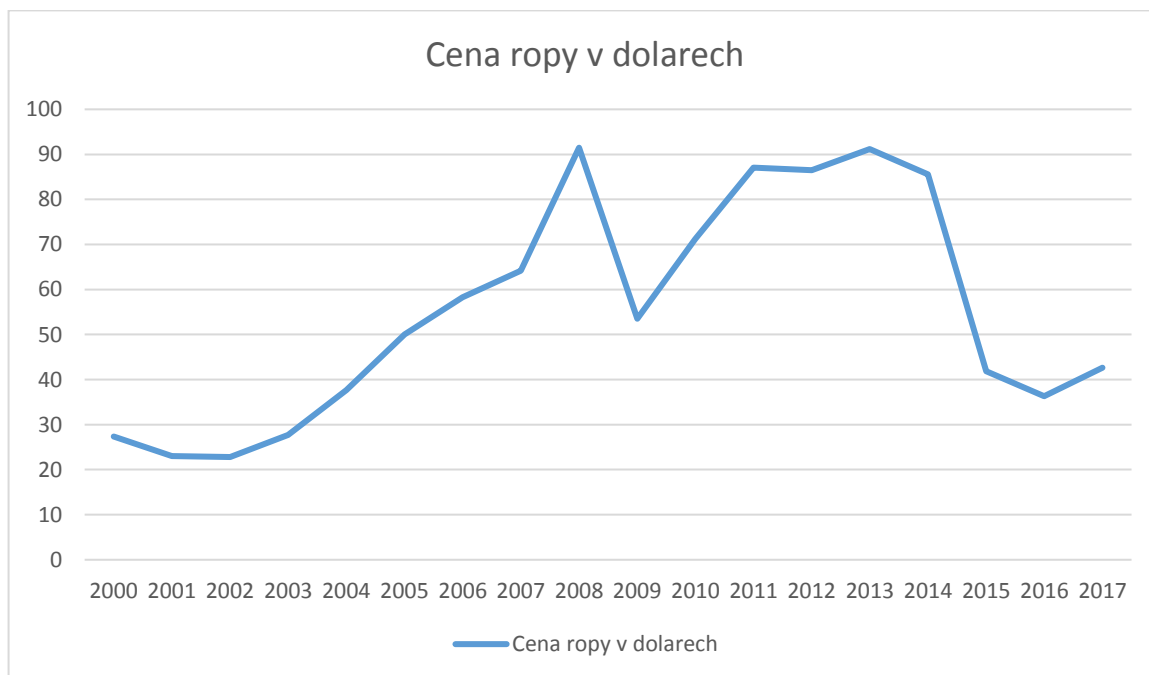
Na níže uvedených schématech lze vidět, že HDP Ruska je přímo úměrné cenám ropy, což opět prokazuje jeho závislost na produkci a vývozu ropy.

Graf 5: HDP Ruska v mld dolarech



Zdroj: http://www.gks.ru/wps/wcm/connect/rosstat_main/rosstat/ru/statistics/accounts/#,
<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?end=2016&locations=RU&start=2000&view=chart>, vlastní zpracování

Graf 6: Cena ropy za období 2000-2017



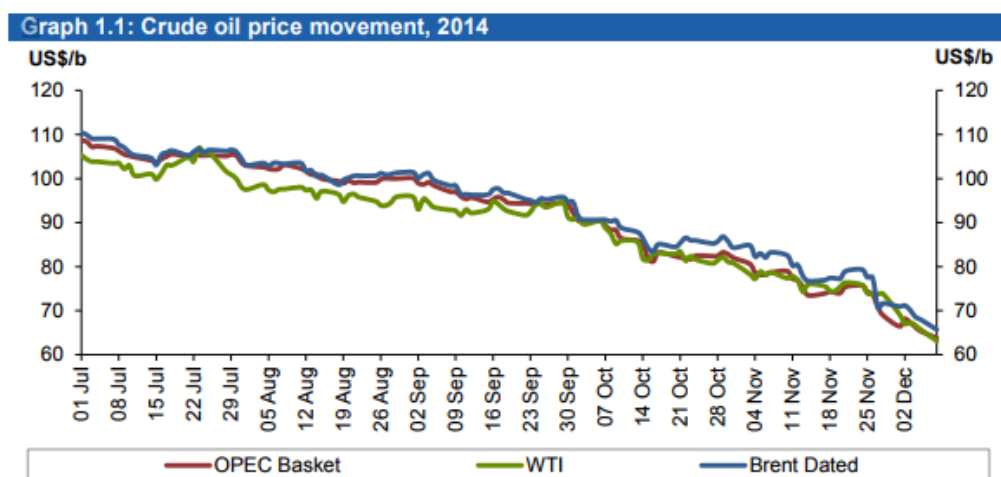
Zdroj: https://inflationdata.com/Inflation/Inflation_Rate/Historical_Oil_Prices_Table.asp,
vlastní zpracování

Silná exportní orientace ropného průmyslu a významný podíl ropného průmyslu na rozpočtových příjmech svědčí o rostoucí závislosti ekonomického blahobytu státu na změnách světových cen ropy. Tato závislost se ukazuje jako velmi škodlivá v podmínkách prudkého poklesu světových cen.

Například v roce 2014 kvůli nadbytku ropy na trhu ceny klesly na polovinu a dosáhly minima za posledních pět a půl let.¹³ I když na počátku roku cena ropy Brent činila 107,75 USD za barel, na konci roku její cena tvořila 57,35 USD za barel.¹⁵ Důvodem bylo několik faktorů:

- slabý růst světové spotřeby surovin
- růst produkce břidlicové ropy v USA
- odmítnutí OPEC snížit produkční kvóty v listopadu 2014¹⁶

Graf 7: Cena ropy za rok 2014



Zdroj: <https://www.calc.ru/dinamika-Brent.html?date=2014>

¹³ <https://www.vedomosti.ru/finance/news/2015/01/03/ceny-na-neft-sortov-brent-i-wti-opuskalis-do-samogo-nizkogo>

¹⁴ <https://www.iea.org/oilmarketreport/reports/2014/1214/>

¹⁵ http://www.opec.org/opec_web/static_files_project/media/downloads/publications/MOMR_December_2014.pdf#page=5

¹⁶ <https://www.cnbc.com/2015/04/02/goldman-sachs-on-oil-us-needs-to-cut-not-opec.html>

Tabulka 4: Cena ropy za rok 2014

Datum	Dolarů za barel
Prosinec 2014	57.350000
Listopad 2014	70.150000
Říjen 2014	86.020000
Září 2014	94.770000
Srpen 2014	102.950000
Červenec 2014	105.600000
Červen 2014	112.500000
Květen 2014	110.020000
Duben 2014	108.080000
Březen 2014	107.660000
Únor 2014	108.850000
Leden 2014	107.750000

Zdroj: <https://www.calc.ru/dinamika-Brent.html?date=2014>, vlastní zpracování

Na druhé straně růst světových cen ropy od počátku roku 2000 nepochybně pozitivně ovlivnil hospodářství Ruské federace jako největší země vyvážející ropu: Ruská federace, která po dobu 12 let (1987-1999) měla deficitní rozpočet, od roku 2000 vyrovnává rozpočet s přebytkem. Navíc právě díky příjmům z prodeje ropy bylo možné předčasně splatit zahraniční dluh a s menšími ztráty přežít krizi v letech 2008-2009, podpořit úvěrové a finanční systémy země a poskytnout včasnou pomoc podnikatelským subjektům.

7.2. Úloha Ruska na světovém trhu s ropou

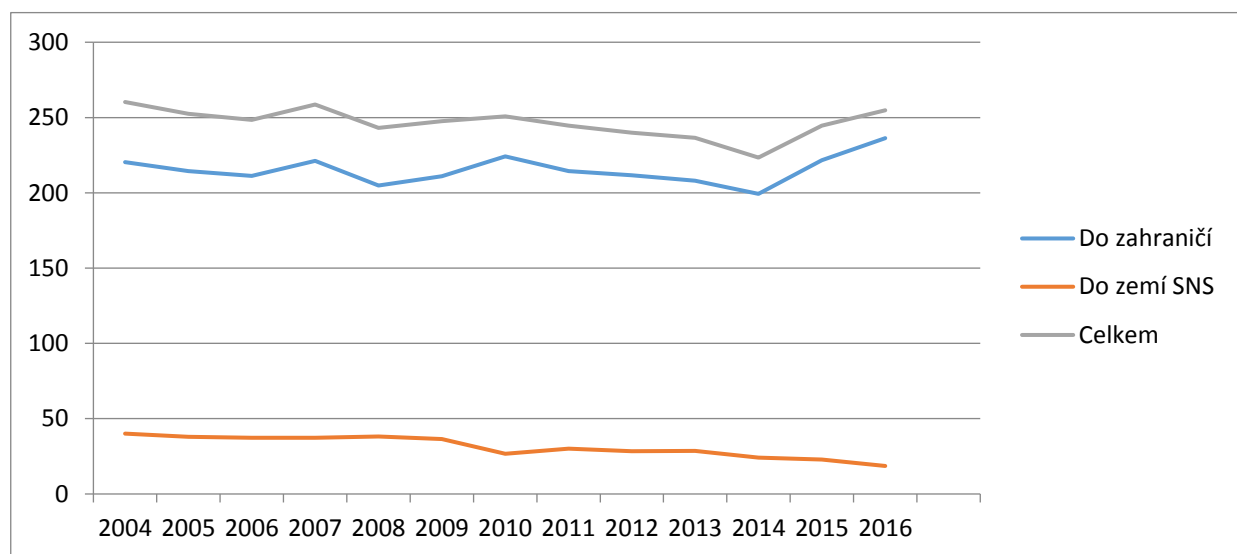
Rusko zaujímá jedno z předních míst ve světovém systému obratu zdrojů energie. Kromě toho se aktivně účastní světového obchodu a mezinárodní spolupráce v této oblasti. Významné jsou pozice země na globálním trhu s uhlovodíky. V poslední době Rusko zaujímá vedoucí postavení v oblasti produkce ropy a zajišťuje 12% světového obchodu s ropou. V současné době je 93% veškerého vývozu ropy z Ruska směřováno do Evropy. Toto hodnocení zahrnuje jak trhy států severozápadní Evropy,

Středozemního moře, tak i států SNS. Jedním z hlavních směrů exportu ruských ropných produktů je i evropský trh.

V letech 2004 až 2014 značně klesl celkový export surové ropy z Ruska – až na 15%.

Kupříkladu v roce 2004 objem vývozu do zahraničí činil 220,3 milionu tun surové ropy a v následujících dvou letech objemy exportu poklesly dvakrát. V roce 2007 opět vzrostly a dosáhly 221,3 milionu tun ropy. Maximální pokles vývozu však můžeme poznamenat v roce 2014, kdy činil 199,3 milionu tun, a to do zahraničí. Pokles dodávek se ale netýkal pouze zahraničních zemí, ale i států SNS. Snižování exportu pokračovalo až do roku 2014. Po poklesu ceny ropy se objem vývozu suroviny prudce zvýšil. V roce 2015 tak export surové ropy dosáhl 221,6 milionu tun do zahraničí a 22,9 milionu tun do zemí SNS. V roce 2017 vývoz ropy vzrostl téměř o 4,1%, vývoz surové ropy do zahraničí tudíž činil 236,3 milionu tun a v zemích SNS – 18,6 milionu tun.¹⁷¹⁸

Graf 8: Vývoz ropy z Ruska na období 2004-2016, v milionech tun



Zdroj: <http://www.cbr.ru/statistics/>,

https://www.cbr.ru/statistics/credit_statistics/trade/crude_oil.xls, vlastní zpracování

¹⁷ https://www.cbr.ru/statistics/credit_statistics/trade/crude_oil.xls

¹⁸ <http://www.cbr.ru/statistics/>

Tabulka 5: Vývoz ropy z Ruska na období 2004-2016, v milionech tun

	Do zahraničí	Do zemí SNS	Celkem
2004	220,3	40,1	260,3
2005	214,4	38	252,5
2006	211,2	37,3	248,4
2007	221,3	37,3	258,6
2008	204,9	38,2	243,1
2009	211	36,5	247,5
2010	224,1	26,6	250,7
2011	214,4	30	244,5
2012	211,6	28,4	240
2013	208	28,7	236,6
2014	199,3	24,1	223,4
2015	221,6	22,9	244,5
2016	236,3	18,6	254,9

Zdroj: <http://www.cbr.ru/statistics/>,

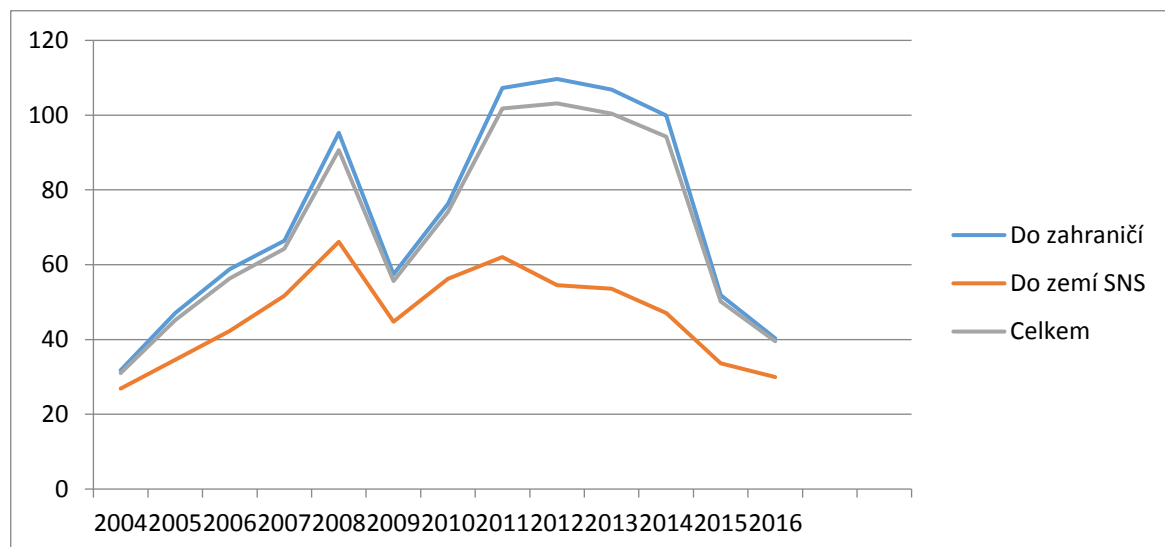
https://www.cbr.ru/statistics/credit_statistics/trade/crude_oil.xls, vlastní zpracování

7.3. Exportní ceny Ruska

Pokud se zamyslíme nad dynamikou exportních cen ropy, zjistíme, že nejvyšší exportní ceny do zahraničních zemí, 109,67 dolarů za barel, byly v roce 2012. V zemích SNS je nejvyšší cena zaznamenána v roce 2008. Kromě toho ceny od roku 2007 do roku 2011 výrazně kolísaly, a to jak v zahraničí, tak i v zemích SNS. Od roku 2014 dochází k prudkému poklesu cen. V zahraničí se ceny snížily téměř na polovinu – z 99,93 dolarů za barel v roce 2014 na 51,83 dolarů za barel v roce 2015. V zemích SNS rovněž došlo

k poklesu ceny ze 47,04 na 33,61 dolarů za barel ropy. V roce 2016 cena ropy činila 40,32 dolarů za barel v zahraničí a 29,91 dolarů za barel v zemích SNS.¹⁹²⁰

Graf 9: Průměrné exportní ceny ropy na období 2004-2016, dolar za barel



Zdroj: https://www.cbr.ru/statistics/credit_statistics/trade/crude_oil.xls

8. Největší ruské ropné společnosti

Rusko má největší zásoby ropy a zemního plynu a proto se dlouhodobě zabývá úspěšným obchodem s palivovými surovinami s mnoha zeměmi světa. Fungování daného odvětví není možné bez spolupráce s ropnými společnostmi, které se věnují těžbě „černého zlata“, jeho zpracování, dopravě a prodeji spotřebitelům včetně automobilových čerpacích stanic. Proto je do dané práce zahrnut přehled nejvýznamnějších ruských ropných společností, které mají největší podíl na dodávkách do zahraničí.

Největší ruské ropné společnosti, kterým se tato práce bude podrobněji věnovat, jsou:

1. Lukoil
2. Tatneft
3. Gazprom Neft

¹⁹ https://www.cbr.ru/statistics/credit_statistics/trade/crude_oil.xls

4. Surgutneftegas

5. Rosneft

8.1. LUKOIL

«LUKOIL» je jedna z největších vertikálně integrovaných ropných a plynárenských společností na světě, která vlastní více než 2% světové produkce ropy a asi 1% prokázaných zásob uhlovodíků.²¹ Firma má plnou kontrolu nad celým výrobním procesem od těžby ropy až po prodej ropných produktů.

Lukoil zaujímá první místo mezi soukromými ropnými a plynárenskými společnostmi na světě, co se týče prokázaných zásob ropy, a druhé místo, co se týče těžby. Na konci roku 2016 činily příjmy společnosti více než 316 540 706 tisíc rublů a čistý zisk – 182 566 244 tisíc rublů.²²

V Rusku se nachází téměř 88% firemních rezerv, kromě toho Lukoil vlastní zásoby v Uzbekistánu, Kazachstánu, Iráku, Ázerbájdžánu a dalších zemích. V roce 2016 základní rezervy společnosti vzrostly o 0,7 miliardy barelů ropného ekvivalentu díky geologickému průzkumu a vrtání.

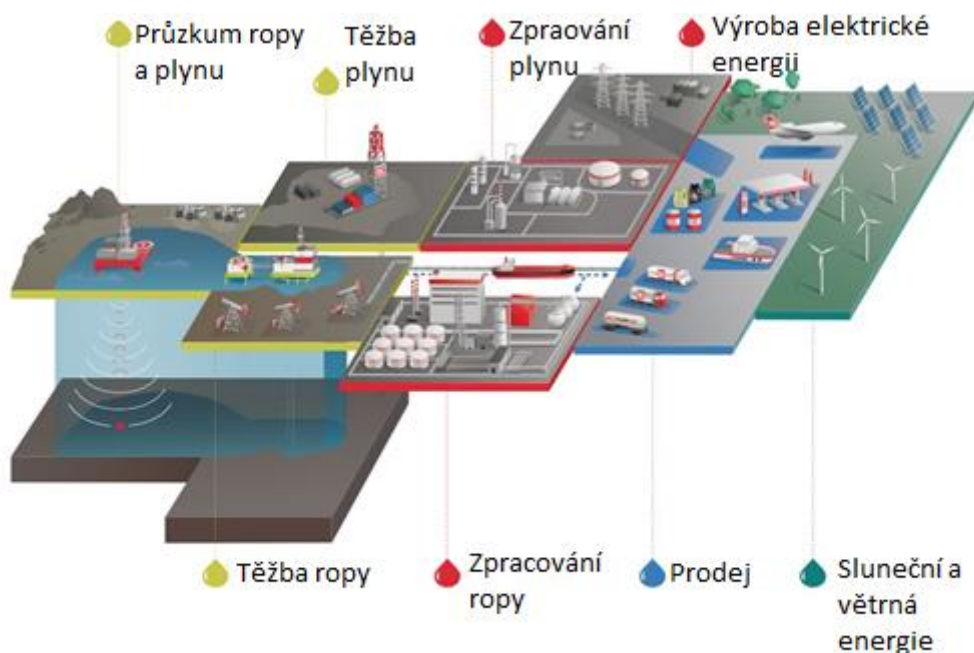
V roce 2016 společnost vyprodukovala 92 miliony tun ropy, z toho 45% v západní Sibíři, 19% v Timano-Pečoře a 17% v okolí Uralu, 9% v zahraničí a 8% v Povolží. «Lukoil» vlastní čtyři ropné rafinérie a dvě mini-rafinérie v Rusku, tři rafinérie v Rumunsku, Bulharsku a Itálii a podíl na rafinérii v Nizozemsku.²³

²¹ <http://www.lukoil.ru/> URL: http://www.lukoil.ru/static_6_5id_29_.html

²² <http://www.lukoil.ru/FileSystem/PressCenter/111064.pdf>

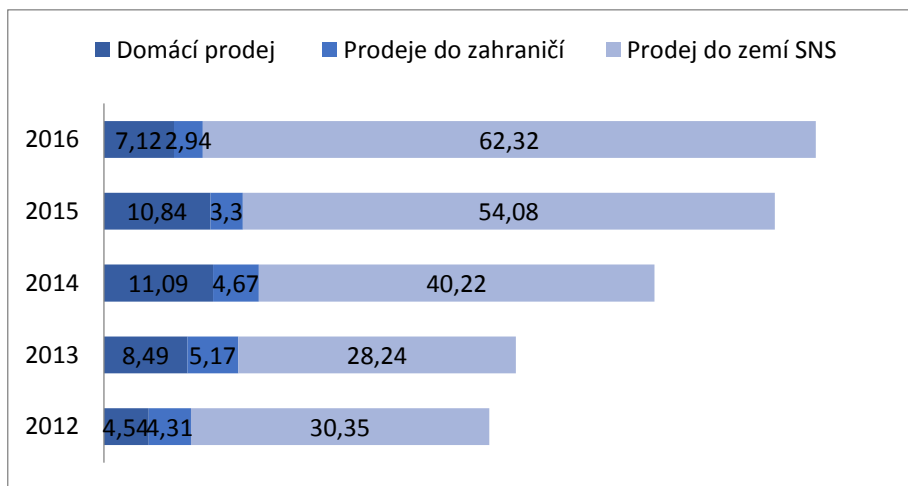
²³ <http://www.forbes.ru/profile/244785-lukoyl>

Obrázek 4: Čím se zabývá «LUKOIL»



Zdroj: <http://www.lukoil.ru/Company/BusinessOperation>

Graf 10: Struktura prodeje ropy, milion tun



Zdroj: <http://www.lukoil.ru/InvestorAndShareholderCenter/IrTool/InteractiveAnalysis/interactive-analysis-neww12>, vlastní zpracování

Podle dostupných údajů je zřejmé, že prodej ropy do zemí SNS rok od roku roste. Zatímco v roce 2012 Lukoil prodal pouze 30,35 milionu tun ropy, v roce 2016 společnost

prodala dvakrát více, tj. 62,32 milionu tun ropy. Domácí prodej však poklesl na polovinu, ze 4,31 milionu tun na 2,94 milionu tun ropy od roku 2012 do roku 2016. Co se týče prodeje do zahraničí, jeho rozsah během této doby kolísal. V roce 2016 prodal Lukoil do zahraničí 2,94 milionu tun ropy.²⁴

Hlavní přístavy společnosti jsou v Barceloně (Španělsko), Světlém (Polsko), Vysotsku (Rusko) a ve Varandeji (Rusko). Potrubní vedení společnosti má rozsáhlou síť, která se táhne především evropskou částí: do Německa, České republiky, Slovenska, Maďarska, ale také do ruských měst: Novorossiysku a Tuapse.²⁵

8.2. TATNEFT

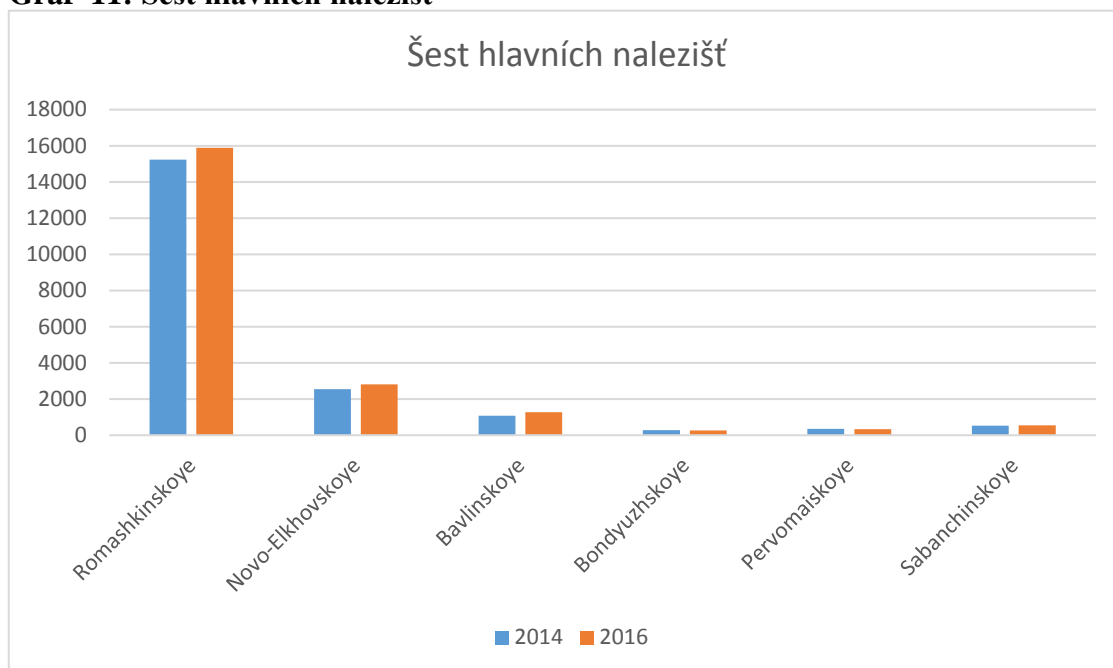
«TATNEFT» je jednou z největších ruských ropných společností, patří mezi mezinárodně uznávané vertikálně integrované holdingové společnosti.²⁶ Největší část produkce ropy připadá na Šest hlavních nalezišť: Romashkinskoye, Novo-Elkhovskoye, Bavlinskoye, Bondyuzhskoye, Pervomaiskoye, Sabanchinskoye.

²⁴<http://www.lukoil.ru/InvestorAndShareholderCenter/IrTool/InteractiveAnalysis/interactive-analysis-neww12>

²⁵ http://www.lukoil.ru/back/gallery_image.asp?id=4467

²⁶ <http://www.tatneft.ru/> URL: <http://www.tatneft.ru/o-kompanii/obshchaya-informatsiya/?lang=ru>

Graf 11: Šest hlavních nalezišť



Zdroj: [://www.tatneft.ru/proizvodstvo/razvedka-i-dobicha/razrabotka-mestorozhdeniy-dobicha-nefti-i-gaza/?lang=ru](http://www.tatneft.ru/proizvodstvo/razvedka-i-dobicha/razrabotka-mestorozhdeniy-dobicha-nefti-i-gaza/?lang=ru), vlastní zpracování

Tabulka 6: Šest hlavních nalezišť

Název	2014 tisíc tun	2016 tisíc tun
Romashkinskoye	15 240	15 888
Novo-Elkhovskoye	2 541	2 814
Bavlinskoye	1 077	1 268
Bondyuzhskoye	285	257
Pervomaiskoye	359	339
Sabanchinskoye	530	546

Zdroj: [://www.tatneft.ru/proizvodstvo/razvedka-i-dobicha/razrabotka-mestorozhdeniy-dobicha-nefti-i-gaza/?lang=ru](http://www.tatneft.ru/proizvodstvo/razvedka-i-dobicha/razrabotka-mestorozhdeniy-dobicha-nefti-i-gaza/?lang=ru), vlastní zpracování

Graf znázorňuje, že od roku 2014 do roku 2016 se celková produkce ropy na největších nalezištích společnosti Tatneft zvýšila zhruba o 1080 tisíc tun ropy. Ve vykazovaném roce bylo na nalezištích PJSC Tatneft uvedeno do provozu 508 nových výrobních vrtů.

V roce 2016 celková produkce dosáhla 28,7 milionu tun ropy, vyšší o 5,3%, než

v minulém roce. Čistý zisk společnosti v roce 2016 činil 107,4 milionů rublu, vyšší o 8,6%, než v roce 2015. Kromě produkce a rafinace ropy se společnost «TATNEFT» zabývá výrobou pneumatik, čímž se výrazně liší od ostatních ruských ropných a plynárenských společností.²⁷

8.3. GAZPROM NEFT

«GAZPROM NEFT» je vertikálně integrovanou ropnou společností, jejíž hlavní činností je průzkum a vývoj ložisek ropy a zemního plynu, ale i rafinace, výroba a uvádění na trh ropných produktů. Své práce tato společnost provádí v těchto regionech Ruska: Chanty-Mansijský a Jamalo-Nenetský autonomní okresy, Omsk, Tomsk a Orenburgský kraj. Společnost realizuje své projekty v oblasti ropného průmyslu nejen v Rusku, ale také v Iráku, Venezuele a dalších zemích.

Struktura «Gazprom neft» se skládá z více než 70 společností zabývajících se těžbou ropy, rafinací a prodejem v Rusku, SNS a do zahraničí.

Hlavními zahraničními trhy «Gazprom neft» jsou v současné době země Evropy a SNS. Do zahraničí firma prodává surovou ropu, mazut, naftu, benzín, námořní palivo, letecké palivo a jiné produkty.²⁸

V roce 2017 dosáhl čistý zisk společnosti «Gazprom Neft» 253 miliard, což je o 26,5% vyšší než v roce 2016. Objem výroby uhlovodíků tvoří 89,75 milionu tun.²⁹

K 31. prosinci 2017 sčítaly celkové prokázané a pravděpodobné zásoby uhlovodíků «Gazprom Nef»t 2,78 miliardy tun ropného ekvivalentu.

V roce 2015 společnost Gazprom Neft exportovala přibližně 12,04 milionu tun ropy.

²⁷ <http://www.tatneft.ru/proizvodstvo/razvedka-i-dobicha/razrabotka-mestorozhdeniy-dobicha-nefti-i-gaza/?lang=ru>

²⁸ http://www.gazprom-neft.ru/products-and-services/.all-products/eksport-nefti-i-nefteproduktov/index.php?sphrase_id=4042126

²⁹ <http://www.gazprom-neft.ru/company/at-a-glance/>

Graf 12: Dynamika exportu ropy z Ruska



Zdroj: : <http://www.gazprom-neft.ru/company/business/exports/>

Tabulka 7: : Dynamika exportu ropy z Ruska

Rok	2011	2012	2013	2014	2015
Zahraničí	12,75	11,95	8,03	8,36	9,58
SNS	2,99	4,26	5,09	2,34	2,46
Celkem	12,04	10,70	13,12	16,21	15,74

Zdroj: <http://www.gazprom-neft.ru/company/business/exports/>, vlastní zpracování

Na grafu 12 je znázorněno, že země SNS ve srovnání se zahraničními státy zaujímají malý podíl na dodávce ropy společnostmi. Od roku 2011 do roku 2013 dodávky ropy ze zahraničí klesají, ale od roku 2014 došlo k jejich výraznému nárůstu, což je způsobeno poklesem ceny ropy.

8.4. SURGUTNEFTEGAS

«SURGUTNEFTEGAS» - jedna z největších ropných společností v Rusku, která je lídrem v oblasti průzkumu ropy, těžby ropy a uvedení do provozu nových ropných ložisek.

- průzkum a těžba uhlovodíkových surovin,

- zpracování ropy, přírodního plynu a výroby elektrické energie,
- výroba a uvádění na trh ropných produktů, produktů pro zpracování plynu,
- výroba ropných a plynových produktů.³⁰

Hlavními spotřebiteli ropných produktů «SURGUTNEFTEGAS» jsou 5 obchodních společností: „Kirishiavtoservis“, „Pskovnefteprodukt“, „Novgorodnefteprodukt“, „Tvernefteprodukt“ a „Kaliningradnefteprodukt“.

«SURGUTNEFTEGAS» za rok 2016 vyráběl 61 milionů 848,6 tisíc tun ropy.

V průběhu roku 2016 «SURGUTNEFTEGAS» v ropných polích v republice Sakha (Yakutia) poskytl produkce ropy ve výši 8 milionů 894 tisíc tun, což vyšší o 5%, než v roce 2015.

Příjmy společnosti za rok 2016 činily 1 020 833 milionů rublů. V roce 2016 «SURGUTNEFTEGAS» dostal ztrátu ve výši 62 miliard rublů, i když v roce 2015 zisk společnosti činil 762 miliard rublů. Hlavním důvodem zhoršení ziskovosti společnosti byly kurzové rozdíly spojené s oslabením americké měny. Více než 90% příjmů společnosti tvoří prodej ropy a ropných produktů na export. Přijaté dolary byly umístěny na vkladových účtech v bankách. Oslabení kurzu cizí měny vedlo k poklesu hodnoty vkladů při přepočtu v rubly.

Za rok 2016 společnost vyprodukovala 9 miliard 663 milionů m³ plynu.³¹

8.5. ROSNEFT

«ROSNEFT» je vůdce ruského ropného průmyslu a největší veřejná společnost ropy a zemního plynu na světě „Společnost se skládá z devíti hlavních ropných rafinérií v hlavních oblastech: Komsomolsk, Tuapse, Novokuibyshevsk, Kuibyshev, Syzran, Achinsk, Saratov, Ryazan a Angarsk.

Charakteristickým rysem «ROSNEFT» je držení vlastních exportních terminálů ve městech jako Tuapse, De-Kastri, Nakhodka a Arkhangelsk.

³⁰ www.surgutneftegas.ru/ru/about/today/

³¹ <http://www.surgutneftegas.ru/uploaded/GKFO.pdf>, s. 4

Na konci roku 2016 příjmy společnosti činily více než 4,988 miliard rublů a čistý zisk činil 201 miliard rublů.

V roce 2016 objem exportu ropy činil 114,9 milionu tun. Z ekonomického hlediska export na východ je nejlepší směr pro společnosti «ROSNEFT»-dodávka ropy do Číny prostřednictvím ropovodem, realizace v přístavech Kozmino a De-Kastri.

Objem exportu na východ v roce 2016 činil 43,1 milionu tun, což je o 8,6% vyšší, než v minulém roce.

Objem exportu do severozápadní, střední a východní Evropy, do středomořských zemí a dalších destinací dalekého zahraničí činil 63,8 milionu tun ropy.

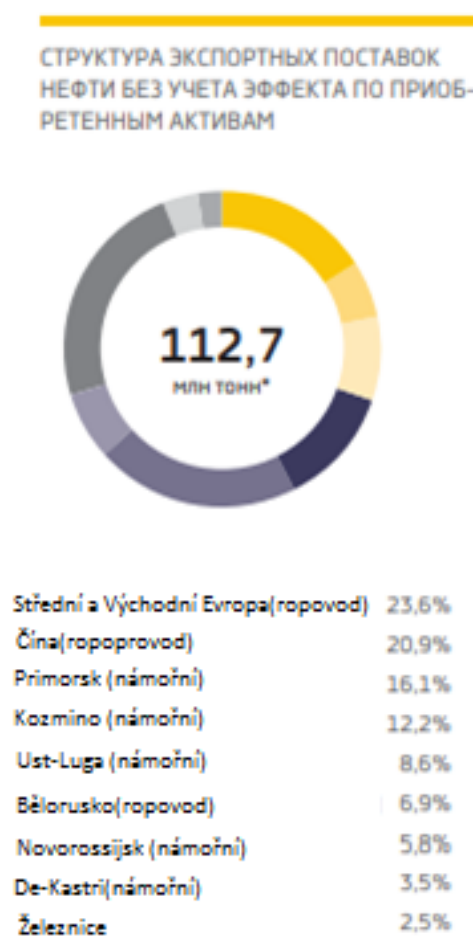
Vývoz do SNS dosáhl 8,0 milionu tun.

Při exportu ropy společnost používá několik způsobů dopravy:

- Ropovod-přibližně 160 milionů tun ropy, což představuje 94,1% celkového vývozu ropy;
- Železniční a smíšené dopravy - 2,8 milionu tun, což představuje 2,5% celkového vývozu;³²

³² https://www.rosneft.ru/upload/site1/document_file/a_report_2016.pdf, s.125

Obrázek 5: Struktura exportu ROSNEFT, mln. tun

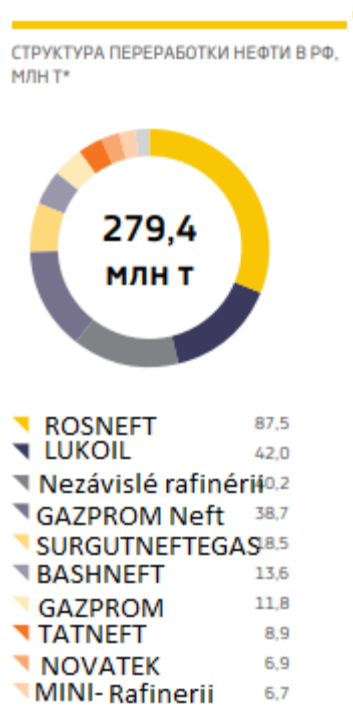


Zdroj: https://www.rosneft.ru/upload/site1/document_file/a_report_2016.pdf, s.125

Rosneft je největší rafinér v Ruské federaci. Činnosti společnosti v oblasti rafinace ropy v posledních letech byla zaměřena na zajištění vysokokvalitních ropných produktů na trhu. V průběhu posledních let společnost modernizovala rafinérii. Jedná se o největší program v ruském ropném průmyslu modernizace ropných rafinérií. V průběhu programy v roce 2015 byl přechod na 100% uvolnění motorních paliv třídy "Euro-5" pro domácí trh Ruské federace.³³ Přesný přehled zobrazuje následující Obrázek 4.

³³ https://www.rosneft.ru/upload/site1/document_file/a_report_2016.pdf , s.33

Obrázek 6: Struktura zpracování ropy v Rusko, mln. tun



Zdroj: https://www.rosneft.ru/upload/site1/document_file/a_report_2016.pdf, s.33

V ropném průmyslu Ruska formálně neexistuje žádný monopol, ale existuje stabilní oligopol. Osm největších společností – «ROSNEFT», «LUKOIL», «SURGUTNEFTEGAS», «GASPROM NEFT», «TATNEFT», «BASHNEFT», «SLAVNEFT», «RUSSNEFT». Osm společností produkuje více než 80% ruské ropy.

Při studiu společností bylo zjištěno, že velký podíl na vývozu ropy v zahraničí má společnost ROSNEFT. Také tato společnost zaujímá přední místo v prodeji ropy.

Po analýze několika největších ropných společností a srovnání potenciálních konkurentů můžeme identifikovat silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby vedoucí společnosti v prodeji ropy «ROSNEFT». Pro realizaci této myšlenky pro společnost byla sestavena SWOT analýza.

9. SWOT-analyza

Tabulka 8: SWOT-analyza

Silné stránky	Slabé stránky
<p>1.Zaujímá první místo v oblasti rafinace ropy.³⁴</p> <p>2.Největší vývozce ropy v Ruské federaci.³⁵</p> <p>3. Jeden z vedoucích výrobců ropy.</p> <p>4.Těžba ropy nejen v Rusku ale i v jiných zemích.³⁶</p>	<p>1.Závislost na poskytovatelech služeb v přepravě ropy, zemního plynu a ropných produktů. Dodavateli jsou «TRANSNEFT», «GAZPROM» a «Ruské železnice».³⁷</p> <p>2.Geografické a klimatické podmínky. Oblasti provozu společnosti «ROSNEFT» mají stabilní klima a hlavně nemají sklon k přírodním katastrofám. Nicméně, anomálně nízké teploty v zimě v řadě severních regiony mohou komplikovat práci³⁸</p> <p>3.Kontrola a závislost na státu.</p>

³⁴ https://www.rosneft.ru/upload/site1/document_file/a_report_2016.pdf, s.33

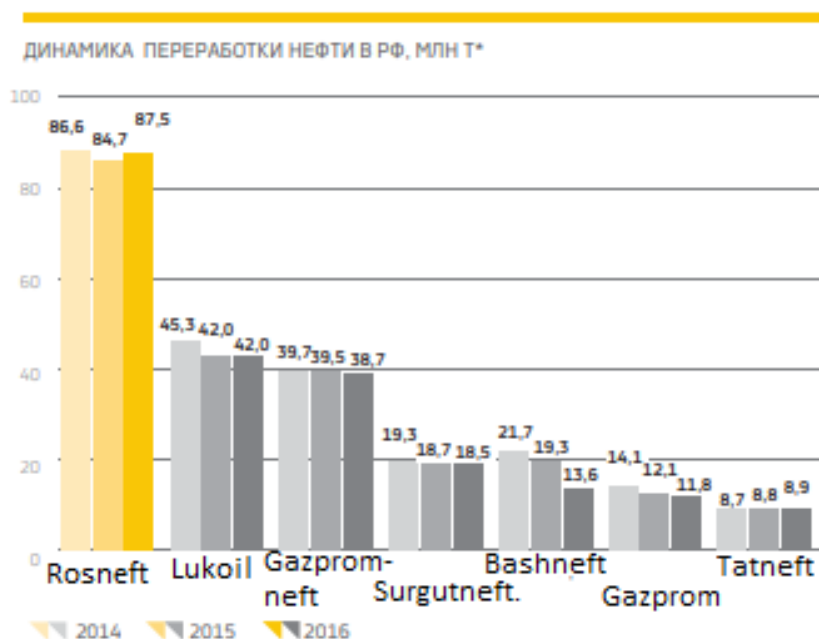
³⁵ https://www.rosneft.ru/upload/site1/document_file/a_report_2016.pdf, s.33

³⁶ https://www.rosneft.ru/upload/site1/document_file/a_report_2016.pdf, s. 96-97

³⁷ https://www.rosneft.ru/upload/site1/document_file/a_report_2016.pdf, s.284

³⁸ https://www.rosneft.ru/upload/site1/document_file/a_report_2016.pdf, s.284

Graf 13: Dynamika zpracování ropy, mln. tun



Zdroj: https://www.rosneft.ru/upload/site1/document_file/a_report_2016.pdf, s. 33

Příležitosti	Hrozby
<p>1. Rozvoj zahraničních projektů v perspektivních ropných regionech. V roce 2016-2018 průzkum a vrtání ropných vrtů v Brazílii.³⁹ Průzkum Arktického šelfu.⁴⁰ atd.</p> <p>2. Program: náhrada importu a lokalizace výroby zařízení na období 2015-2025⁴¹</p>	<p>1. Možné zvýšení vlivu ze strany státu v budoucnu.</p> <p>2. Měnové riziko. Významnou část hrubých výnosů společnosti tvoří prodej ropy a ropných produktů. Kolísání měnných kurzů rublu mají vliv na výsledek finanční činnosti společnosti.⁴²</p> <p>3. Inflace.</p>

³⁹ https://www.rosneft.ru/upload/site1/document_file/a_report_2016.pdf, s. 96

⁴⁰ https://www.rosneft.ru/upload/site1/document_file/a_report_2016.pdf, s. 92

⁴¹ https://www.rosneft.ru/upload/site1/document_file/a_report_2016.pdf, s. 165

⁴² https://www.rosneft.ru/upload/site1/document_file/a_report_2016.pdf, s. 286

Podle tabulky lze říct, že nejsilnější stránky společnosti «Rosneft» jsou velké objemy těžby ropy v Rusku a zásoby surovin mezi světovými známými společnostmi. Todává významnou výhodu mezi ostatními konkurenty. A jedna z významných slabých stránek je závislost na poskytovatelech služeb v přepravě ropy, zemního plynu a ropných produktů.

Obecně lze poznamenat, že ruské ropné společnosti jsou velké v rámci země, ale na světovém trhu jsou nižší než velké firmy, ale jsou nejvíce ziskové.

10. Závěr

Cílem bakalářské práce bylo analyzovat ekonomické a finanční mechanismy tvorby cen ropy na světovém trhu, : zhodnocení vlivu světových cen ropy na ekonomiku Ruska, zkoumat a hodnotit hlavní trendy a směry vývoje ruského a světového trhu ropou, identifikovat hlavní faktory ovlivňující systém tvorby světových cen ropy, jaké jsou výhody a nevýhody závislosti na trhu s ropou.

Prováděný výzkum ukázal, že odvětví ropy a zemního plynu nejen základem pro ruskou ekonomiku, ale také do značné míry určují její další rozvoj.

V procesu výzkumu byly vybrány základní, konjunkturální a spekulativní složky mechanismu tvorby cen. Základními faktory jsou faktory, které tvoří poptávku a nabídku tohoto zboží. Některé z těchto faktorů přispívají k zvýšení ceny ropy, jiné faktory jsou snižují. Industrializace, růst světové ekonomiky a zlepšení životní úrovně obyvatelstva vede k růstu poptávky po ropě a ropných produktů a stimulují růst cen na energetické zdroje. Rostoucí ceny ropy jsou také sovisí s potřebou objevení velkých ropných ložisek, často s vyššími náklady na těžbu a dopravu. Také důležité faktory jsou konjunkturální. Konjunkturální faktory jsou přírodní katastrofy, burzovní spekulace, vojenské akce v těžebních oblastech, politické sankce a jiné vyšší moci.

Vysoká závislost ruské ekonomiky na vývozu surovin nese vážná rizika. Pokles cen ropy je doprovázeno nerovnováhou ve státním rozpočtu a obchodní bilancí země. Ale rozpočtové příjmy z vývozu ropy a zemního plynu pomáhají tvořit další zdroje, které mohou být použity pro financování inovací a posílení dalších odvětví ruské ekonomiky.

Ruské ekonomice je nutné přejít od exportu surové ropy na export hotových ropných produktů. Tak je možné rozšířit konkurenční potenciál ruské ekonomiky. Plánované změny v ekonomice by měly být podpořeny potřebnými finančními zdroji. Základním zdrojem tvorby takových rozpočtových zdrojů jsou příjmy z vývozu ropy a zemního plynu.

11. Seznam použitých zdrojů

Internetové zdroje:

Statistical Review of World Energy[online].2017[cit. 7.3.2018].Dostupné z www:

<bp.com/BP>

Всё о нефти[online].2017[cit. 1.3.2018].Dostupné z www:

<vseonefti.ru/upstream/opec.html>

OPEC[online].2016[cit. 1.3.2018].Dostupné z www:

<opec.org/opec_web/static_files_project/media/downloads/publications/ASB2017_13062017.pdf>

Statistical Review of World Energy[online].2017[cit. 7.3.2018].Dostupné z www:

<<https://www.bp.com/content/dam/bp/en/corporate/pdf/energy-economics/statistical-review-2017/bp-statistical-review-of-world-energy-2017-full-report.pdf>>

Аналитический центр при правительстве России[online].2016[cit. 3.3.2018].Dostupné z www: <ac.gov.ru/files/publication/a/13691.pdf>

ROSNEFT[online].2017[cit. 3.3.2018].Dostupné z www: <

rosneft.ru/upload/site1/document_file/a_report_2016.pdf>

World Energy[online].2013[cit. 3.3.2018].Dostupné z www: <www.worldenergy.org/wp-content/uploads/2013/09/WEC_J1143_CostofTECHNOLOGIES_021013_WEB_Final.pdf#page=1>

ROSSTAT[online].2017[cit. 3.3.2018].Dostupné z www:

<ac.gov.ru/files/publication/a/13691.pdf rosstat>

Российская казна[online].2015[cit. 2.3.2018].Dostupné z www:

<datamarts.roskazna.ru/razdely/dohody/neftegazovye-i-neneftegazovye-dohody/?paramPeriod=2015>

ROSSTAT[online].2017[cit. 3.3.2018].Dostupné z www:

<gks.ru/wps/wcm/connect/rosstat_main/rosstat/ru/statistics/accounts/#>

World Bank[online].2017[cit. 28.2.2018].Dostupné z www:

<data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?end=2016&locations=RU&start=2000&view=chart>

Vedomsti[online].2015[cit. 28.2.2018].Dostupné z www:

<vedomosti.ru/finance/news/2015/01/03/ceny-na-neft-sortov-brent-i-wti-opuskalis-dosamogo-nizkogo>

CNBC[online].2015[cit. 27.2.2018].Dostupné z www: <cnbc.com/2015/04/02/goldman-sachs-on-oil-us-needs-to-cut-not-opec.html>

CALC[online].2014[cit. 5.3.2018].Dostupné z www: <calc.ru/dinamika-Brent.html?date=2014>

International Energy Agency[online].2016[cit. 5.3.2018].Dostupné z www:

<iea.org/oilmarketreport/reports/2014/1214/>

OPEC[online].2016[cit. 5.3.2018].Dostupné z www:

<opec.org/opec_web/static_files_project/media/downloads/publications/M>

Центральный банк России[online].2017[cit. 5.3.2018].Dostupné z www: <

<cbr.ru/statistics/credit_statistics/trade/crude_oil.xls>

Forbes[online].2016[cit. 1.3.2018].Dostupné z www: <forbes.ru/profile/244785-lukoil>

Likoil[online].2016[cit. 1.3.2018].Dostupné z www: <lukoil.ru/static_6_5id_29_.html>

Inflation Data[online].2016[cit. 1.3.2018].Dostupné z www:

<inflationdata.com/Inflation/Inflation_Rate/Historical_Oil_Prices_Table.asp>

Likoil[online].2016[cit. 1.3.2018].Dostupné z www:

<lukoil.ru/FileSystem/PressCenter/111064.pdf>

Likoil[online].2016[cit. 1.3.2018].Dostupné z www:

<lukoil.ru/InvestorAndShareholderCenter/TrTool/InteractiveAnalysis/interactive-analysis-neww12>

Lukoil[online].2016[cit. 1.3.2018].Dostupné z [www: < lukoil.ru/back/gallery_image.asp?id=4467>](http://www.lukoil.ru/back/gallery_image.asp?id=4467)

Tatneft[online].2016[cit. 1.3.2018].Dostupné z [www: < tatneft.ru/proizvodstvo/razvedka-i-dobicha/razrabotka-mestorozhdeniy-dobicha-nefti-i-gaza/?lang=ru>](http://www.tatneft.ru/proizvodstvo/razvedka-i-dobicha/razrabotka-mestorozhdeniy-dobicha-nefti-i-gaza/?lang=ru)

Tatneft[online].2016[cit. 1.3.2018].Dostupné z [www: < tatneft.ru/proizvodstvo/razvedka-i-dobicha/razrabotka-mestorozhdeniy-dobicha-nefti-i-gaza/?lang=ru >](http://www.tatneft.ru/proizvodstvo/razvedka-i-dobicha/razrabotka-mestorozhdeniy-dobicha-nefti-i-gaza/?lang=ru)

Tatneft[online].2016[cit. 1.3.2018].Dostupné z [www: < tatneft.ru/ URL: http://www.tatneft.ru/o-kompanii/obshchaya-informatsiya/?lang=ru>](http://www.tatneft.ru/o-kompanii/obshchaya-informatsiya/?lang=ru)

Gazprom Neft[online].2016[cit. 1.3.2018].Dostupné z [www: < gazprom-neft.ru/company/business/exports/ >](http://www.gazprom-neft.ru/company/business/exports/)

Gazprom Neft[online].2016[cit. 1.3.2018].Dostupné z [www: < gazprom-neft.ru/products-and-services/.all-products/eksport-nefti-i-nefteproduktov/index.php?sphrase_id=4042126>](http://www.gazprom-neft.ru/products-and-services/.all-products/eksport-nefti-i-nefteproduktov/index.php?sphrase_id=4042126)

Gazprom Neft[online].2016[cit. 1.3.2018].Dostupné z [www: < gazprom-neft.ru/company/at-a-glance/ >](http://www.gazprom-neft.ru/company/at-a-glance/)

Surgutneftegas[online].2016[cit. 1.3.2018].Dostupné z [www: < surgutneftegas.ru/ru/about/today/ >](http://www.surgutneftegas.ru/ru/about/today/)

12. Přílohy

Příloha 1: Vyroba ropy za rok 2006-2016 podle BP.....	54
Příloha 2: HDP Ruska v roce 2000-2016.....	55

Příloha 1: Vyroba ropy za rok 2006-2016 podle BP

Oil: Production in million tonnes											Growth rate per annum			
Million tonnes	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2016	2016	Share 2016
US	304.6	305.1	302.3	322.4	332.7	344.9	393.2	446.9	522.7	565.1	543.0	-4.2%	6.2%	12.4%
Canada	150.6	155.3	152.9	152.8	160.3	169.8	182.6	195.1	209.4	215.6	218.2	0.9%	4.2%	5.0%
Mexico	182.5	172.2	166.9	146.7	145.6	144.5	143.9	141.8	137.1	127.5	121.4	-5.1%	-3.7%	2.8%
Total North America	637.6	632.6	612.0	621.9	638.6	659.2	719.6	783.8	869.2	908.3	882.6	-3.1%	3.6%	20.1%
Argentina	39.5	38.3	37.8	34.0	33.3	30.9	31.1	30.5	29.9	29.8	28.8	-3.7%	-2.8%	0.7%
Brazil	94.0	95.4	99.1	106.0	111.6	114.0	112.4	110.2	122.5	132.2	136.7	3.1%	4.0%	3.1%
Colombia	27.9	28.0	31.1	35.3	41.4	48.2	49.9	52.9	52.2	53.0	48.8	-8.1%	6.7%	1.1%
Ecuador	28.8	27.5	27.2	26.1	26.1	26.8	27.1	28.2	29.8	29.1	29.3	0.4%	0.2%	0.7%
Peru	5.5	5.5	5.7	6.5	7.0	6.7	6.7	7.1	7.3	6.2	5.6	-10.4%	1.6%	0.1%
Trinidad & Tobago	8.3	7.1	7.0	6.8	6.2	5.9	5.2	5.1	5.1	4.8	4.3	-10.5%	-5.0%	0.1%
Venezuela	171.2	165.5	165.6	156.0	145.8	141.5	139.3	137.8	138.5	135.9	124.1	-9.0%	-2.2%	2.8%
Other S. & Cent. America	7.0	7.1	7.1	6.6	6.9	7.0	7.3	7.5	7.7	7.5	7.0	-7.5%	0.2%	0.2%
Total S. & Cent. America	382.2	374.3	380.5	377.3	378.4	381.1	378.9	379.2	392.9	398.6	384.5	-3.8%	0.6%	8.8%
Azerbaijan	32.3	42.6	44.5	50.4	50.8	45.6	43.4	43.5	42.1	41.6	41.0	-1.7%	6.5%	0.9%
Denmark	16.8	15.2	14.0	12.9	12.2	10.9	10.0	8.7	8.1	7.7	6.9	-10.2%	-8.4%	0.2%
Italy	5.8	5.9	5.2	4.6	5.1	5.3	5.4	5.6	5.8	5.5	3.8	-31.4%	-1.0%	0.1%
Kazakhstan	65.1	67.2	70.7	76.5	79.7	80.1	79.3	82.3	81.1	80.2	79.3	-1.4%	2.7%	1.8%
Norway	129.0	118.6	114.8	108.7	98.8	93.8	87.3	83.2	85.3	88.0	90.4	2.4%	-4.4%	2.1%
Romania	5.0	4.7	4.7	4.5	4.3	4.2	4.0	4.1	4.1	4.0	3.8	-5.3%	-3.0%	0.1%
Russian Federation	485.6	496.8	493.7	500.8	511.8	518.8	526.2	531.1	534.1	540.7	554.3	2.2%	1.3%	12.6%
Turkmenistan	9.2	9.8	10.4	10.5	10.8	10.8	11.2	11.7	12.1	12.7	12.7	-0.4%	3.0%	0.3%
United Kingdom	76.9	76.9	72.0	68.3	63.2	52.1	44.7	40.7	40.0	45.4	47.5	4.4%	-6.1%	1.1%
Uzbekistan	5.4	4.9	4.8	4.5	3.6	3.6	3.2	2.9	2.8	2.7	2.6	-3.3%	-6.9%	0.1%
Other Europe & Eurasia	21.7	21.6	20.6	19.9	19.2	19.2	19.2	19.6	19.2	18.8	18.2	-3.3%	-1.6%	0.4%
Total Europe & Eurasia	852.9	864.2	855.4	861.6	859.5	844.5	833.6	833.3	834.7	847.3	860.6	1.3%	*	19.6%
Iran	210.7	213.3	215.6	207.4	211.7	212.7	180.7	169.8	174.2	181.6	216.4	18.9%	-1.3%	4.9%
Iraq	98.0	105.1	119.3	119.9	121.5	136.7	152.5	153.2	160.3	197.0	218.9	10.8%	8.2%	5.0%
Kuwait	133.7	129.9	136.1	120.9	123.3	140.8	153.9	151.3	150.1	148.2	152.7	2.8%	1.3%	3.5%
Oman	36.2	34.8	37.1	39.7	42.2	43.2	45.0	46.1	46.2	49.0	49.3	2.4%	2.4%	1.1%
Qatar	56.8	57.6	64.7	62.6	71.1	78.0	82.2	80.3	79.4	78.1	79.4	0.1%	4.2%	1.8%
Saudi Arabia	508.9	488.9	509.9	456.7	473.8	525.9	549.8	538.4	543.4	567.8	585.7	2.9%	0.9%	13.4%
Syria	20.3	19.5	19.6	19.3	18.5	16.9	8.1	2.7	1.5	1.2	1.1	-8.3%	-25.1%	*
United Arab Emirates	144.3	139.6	141.4	126.2	133.3	151.3	154.8	165.1	166.2	176.2	182.4	3.2%	2.6%	4.2%
Yemen	18.1	15.9	14.8	14.3	14.3	10.1	8.0	8.9	6.7	2.0	0.8	-60.8%	-20.5%	*
Other Middle East	8.9	9.5	9.5	9.4	9.4	9.9	9.0	10.3	10.5	10.5	10.1	-3.9%	1.5%	0.2%
Total Middle East	1236.0	1214.1	1267.8	1176.6	1219.2	1325.6	1344.0	1326.1	1338.7	1411.6	1496.9	5.8%	1.4%	34.2%
Algeria	86.2	86.5	85.6	77.2	73.8	71.7	67.2	64.8	68.8	67.2	68.5	1.6%	-2.5%	1.6%
Angola	69.6	82.5	93.5	87.6	90.5	83.8	86.9	87.3	83.0	88.7	87.9	-1.2%	3.5%	2.0%
Chad	8.0	7.5	6.7	6.2	6.4	6.0	5.3	4.4	4.3	3.8	3.8	0.6%	-8.3%	0.1%
Republic of Congo	14.2	11.5	12.2	14.1	16.0	15.3	14.3	12.6	13.4	12.9	11.9	-7.8%	0.3%	0.3%
Egypt	33.2	33.8	34.7	35.3	35.0	34.6	34.7	34.4	35.1	35.4	33.8	-4.8%	0.7%	0.8%
Equatorial Guinea	15.6	15.9	16.1	14.2	12.6	11.6	12.7	12.4	13.1	13.5	13.1	-3.3%	-1.9%	0.3%
Gabon	12.1	12.3	12.0	12.0	12.4	12.5	12.7	11.6	11.6	11.5	11.4	-1.1%	-1.6%	0.3%
Libya	85.3	85.4	85.6	77.4	77.8	22.5	71.2	46.5	23.4	20.3	20.0	-1.5%	-13.0%	0.5%
Nigeria	118.5	112.4	102.6	105.3	119.1	115.9	114.4	109.2	112.8	112.0	98.8	-12.1%	-1.0%	2.3%
South Sudan	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	1.5	4.9	7.7	7.3	5.8	-20.0%	n/a	0.1%
Sudan	17.5	23.8	22.6	23.4	22.8	14.3	5.1	5.8	5.9	5.4	5.1	-5.0%	-8.4%	0.1%
Tunisia	3.6	5.0	4.6	4.3	4.0	3.7	3.9	3.6	3.4	3.0	2.9	-3.8%	-2.1%	0.1%
Other Africa	11.4	9.6	9.2	9.1	7.6	10.3	10.2	11.5	11.7	12.6	11.6	-8.6%	3.7%	0.3%
Total Africa	475.1	486.1	485.3	466.1	478.2	402.3	440.1	408.9	394.2	393.7	374.8	-5.1%	-1.7%	8.6%
Australia	23.5	24.5	24.1	22.4	24.5	21.5	21.4	17.8	19.1	17.4	15.5	-11.1%	-3.7%	0.4%
Brunei	10.8	9.5	8.6	8.3	8.5	8.1	7.8	6.6	6.2	6.2	5.9	-4.7%	-4.8%	0.1%
China	184.8	186.3	190.4	189.5	203.0	202.9	207.5	210.0	211.4	214.6	199.7	-7.2%	1.7%	4.6%
India	36.0	36.4	37.8	38.0	41.3	42.9	42.5	42.5	41.6	41.2	40.2	-2.6%	1.7%	0.9%
Indonesia	50.2	47.8	49.4	48.4	48.6	46.3	44.6	42.7	41.2	40.7	43.0	5.2%	-2.7%	1.0%
Malaysia	32.7	33.8	34.0	32.2	32.6	29.4	29.8	28.5	29.7	32.3	32.7	0.9%	-0.7%	0.7%
Thailand	12.6	13.2	14.0	14.5	14.9	15.4	16.6	16.5	16.2	17.0	17.6	3.2%	4.0%	0.4%
Vietnam	17.2	16.3	15.2	16.7	15.6	15.8	17.3	17.4	18.1	17.4	16.0	-8.5%	-0.8%	0.4%
Other Asia Pacific	13.1	13.9	14.9	14.4	13.8	13.0	12.6	12.0	13.0	13.2	12.4	-6.2%	0.7%	0.3%
Total Asia Pacific	381.0	381.8	388.1	384.3	402.7	395.2	400.2	393.5	396.5	400.0	383.0	-4.5%	0.4%	8.7%
Total World	3964.8	3953.2	3989.6	3887.8	3976.5	4007.9	4116.4	4125.3	4226.2	4359.5	4382.4	0.3%	1.0%	100.0%
of which: OECD	904.3	889.3	857.9	853.7	856.7	857.0	902.1	953.8	1041.9	1086.4	1060.0	-2.7%	1.6%	24.2%
Non-OECD	3060.5	3064.0	3131.7	3034.2	3119.9	3150.9	3214.4	3171.5	3184.3	3273.0	3322.4	1.2%	0.8%	75.8%
OPEC	1711.9	1694.1	1747.0	1623.6	1668.0	1707.6	1780.0	1732.0	1730.1	1803.2	1864.2	3.1%	0.6%	42.5%
Non-OPEC	2252.9	2259.1	2242.6	2264.3	2308.6	2300.3	2336.4	2393.3	2486.1	2566.2	2518.2	-1.8%	1.3%	57.5%
European Union	116.1	114.2	106.6	100.0	93.6	81.7	73.0	68.5	67.3	71.9	70.8	-1.8%	-5.5%	1.6%
CIS	604.4	628.0	630.6	649.2	662.8	664.7	668.8	676.8	677.1	682.5	694.5	1.5%	1.6%	15.8%

Příloha 2: HDP Ruska v roce 2000-2016

